

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

2022.

Broj: 01-02-06-11-1-2961-7/22



Sarajevo, maj 2023.



SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	7
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	8
1.	UVOD	8
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	8
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI	12
5.1	Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH.....	12
5.2	Finansijska konsolidacija privrednih društava iz nadležnosti Ministarstva.....	13
5.3	Vršenje ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.....	13
5.4	Saradnja s kantonalnim ministarstvima poljoprivrede.....	14
5.5	Registar klijenata i Registar poljoprivrednih gazdinstava	14
5.6	Obavljanje poslova iz oblasti šumarstva	15
5.7	Obavljanje poslova iz oblasti voda	15
6.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	16
6.1	Izrada i donošenje budžeta i plana poslovanja	16
6.2	Izveštavanje.....	16
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	16
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	17
7.1.1	Prihodi i primici	17
7.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	17
7.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	17
7.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	18
7.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	19
7.1.2.4	Poticaji za poljoprivredu	19
7.1.2.5	Poticaji za veterinarstvo.....	25
7.2	BILANS STANJA.....	27
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	27
7.2.2	Stalna sredstva	27
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	28
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	28
9.	JAVNE NABAVKE	29
10.	PROJEKTI FINANSIRANI KREDITNIM I GRANT SREDSTVIMA.....	30
11.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	32
V	PRILOG.....	35
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	35
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	35
3.	PREGLED KORISNIKA POTICAJA PO OSNOVU BILJNE I ANIMALNE PROIZVODNJE.....	35
4.	PREGLED KORISNIKA POTICAJA PO MODELU RURALNOG RAZVOJA	35



I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)**, koji obuhvata ju: Bilans stanja na 31. 12. 2022. godine, Račun prihoda i rashoda, Izveštaj o kapitalnim izdacima i finansiraju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Ministarstva na 31. 12. 2022. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Ministarstva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Ministarstva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).



Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Ministarstva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže FER prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2022. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Ne možemo potvrditi opravdanost dodjele poticaja po osnovu proizvodnji i ostalih podrški u 2022. godini u ukupnom iznosu od 126.254 KM za korisnike koji su prekršili uslove na osnovu kojih su ostvarili poticaje u 2021. godini. Zbog načinjenih prekršaja Ministarstvo je trebalo izdati rješenja o zabrani apliciranja u skladu sa članom 49. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (tačka 7.1.2.4 Izvještaja);**
2. **Izdavanje rješenja o odbijanju prava na poticaje po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine nije izvršeno efikasno, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku FBiH, što je imalo za posljedicu da do okončanja revizije još uvijek nije izdato 70 od ukupno 242 rješenja, iako je sa 31. 12. 2021. godine utvrđeno da nema potencijalnih obaveza po ovom osnovu (tačka 7.1.2.4 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Ministarstva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH (tačka 7.1.2.2 Izvještaja);**
- **Nadzor i kontrola kantonalnih poljoprivrednih inspektora i dodatna kontrola federalne poljoprivredne inspekcije, u saradnji s kantonalnom, nisu vršeni u obimu predviđenom članom 27. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (tačka 7.1.2.4 Izvještaja);**
- **Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4% (tačka 7.2.2 Izvještaja);**
- **S obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije definisalo knjigovodstveno evidentiranje, finansijsko izvještavanje i godišnji obračun za razvojno-investicijske projekte koji se realizuju putem projektnih računa, Ministarstvo nije uspostavilo knjigovodstvene evidencije i finansijsko izvještavanje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (tačka 10. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i FER prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.



Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. **Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Ministarstva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 5. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s. r.

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	Donijeti strategiju upravljanja rizicima, mapu procesa, uspostaviti registar rizika, te godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a sačinjavati i dostavljati u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru.	4.
2.	Vršiti nadzor nad radom i monitoring stečajnog ili likvidacionog postupka privrednih društava u skladu sa Uredbom o izmjeni Uredbe o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.	5.3
3.*	Naknadu za rad zaposlenicima u komisijama isplaćivati isključivo ukoliko se zadaci obavljaju izvan radnog vremena, u skladu s Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.	7.1.2.2
4.	Izdati rješenja o odbijanju za korisnike za koje je komisija utvrdila da ne ispunjavaju uslove za dodjelu poticaja za ruralni razvoj po osnovu Programa utroška sredstava iz 2012. godine, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku FBiH.	7.1.2.4
5.*	Provoditi nadzor i kontrolu korisnika sredstava u fazi proizvodnje i fazi dodijeljenih poticajnih sredstava svih mjera, te izdavati rješenja o zabrani apliciranja svim klijentima koji počine prekršaj u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju.	7.1.2.4
6.	Izvršiti uvid u dokumentaciju na osnovu koje su odobrene podrške korisnicima u 2022. godini nakon što su izdata rješenja o povratu, te na osnovu konstatovanog poduzeti adekvatne mjere.	7.1.2.4
7.	Obaveze po zaprimljenim zahtjevima priznavati u izvještajnom periodu na koji se odnose neovisno o plaćanju, u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.	7.1.2.5
8.	Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor.	7.2.2
9.	Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu koji se odnosi na provođenje e-aukcije i primjene odgovarajućeg postupka nabavke, kako bi se postigla pravična i aktivna konkurencija.	9.
10.*	U skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH uspostaviti službu za upravljanje projektima.	10.

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
11.*	Osigurati dokumentaciju povrata sredstava u Budžet FBiH za projekat Razvoj stočarstva i ruralnog finansiranja FBiH, u skladu sa supsidijarnim kreditnim sporazumom između Federalnog ministarstva finansija i finansijskim institucijama.	10.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (pet)

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
 - Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu;
 - Budžet FBiH za 2022. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o trezoru u FBiH;
 - Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o državnoj službi u FBiH;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o platama i naknadama u organima vlasti FBiH;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o poljoprivredi;
 - Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju;
 - Zakon o upravnom postupku FBiH;
 - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.



IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Ministarstvo je osnovano u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave.² Obavlja upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na: zaštitu i upotrebu poljoprivrednog zemljišta; zaštitu poljoprivrednog bilja i proizvoda od uzročnika bolesti, štetočina i korova; proizvodnju i promet sjemena i sadnog materijala, proizvodnju i unapređenje stočarstva; zdravstvenu zaštitu životinja; prehrambenu industriju; kontrolu zdravstvene ispravnosti sirovog mesa, ribe, mlijeka, jaja, te stočne hrane; unapređenja proizvodnje u šumarstvu, uzgoj, zaštitu, uređivanje i unapređivanje šuma, stanje drvnog fonda, eksploataciju šuma; pošumljavanje degradiranih i izdanačkih šuma, goleti i krša; lovstvo i lovnu prirodu; vodene izvore, planove, osnovne i bilanse voda; zahvatanje i korištenje voda; osiguranje voda za potrebe vodosnabdijevanja stanovništva i industrije i druge poslove utvrđene zakonom.

U sastavu Ministarstva je Federalna uprava za šumarstvo.

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. Za izvršavanje poslova i radnih zadataka formirane su sljedeće organizacijske jedinice: Kabinet ministra, Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju, Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe, Sektor za poljoprivredna plaćanja, Sektor za veterinarstvo, Sektor za vode, Sektor za šumarstvo i lovstvo, Služba za upravljanje projektima, Sektor za finansije i računovodstvo, Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove, Služba za informaciono-komunikacijske tehnologije i Jedinica za internu reviziju.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva za obavljanje poslova i zadataka sistematizovano je 145 radnih mjesta, a na 31. 12. 2022. godine bilo je popunjeno 96. Budžetom FBiH za 2022. godinu planirano je 100 zaposlenih.

Ministarstvom je rukovodio ministar Šemsudin Dedić, koji je imenovan 31. 3. 2015. godine.

Sjedište Ministarstva je u Sarajevu, u Ulici Hamdije Čemerlića broj 2.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ministarstva za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od novembra 2022. do maja 2023. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

² „Sl. novine FBiH“ br. 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09, 48/11



3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2021. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima i pozitivno mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Ministarstvo je postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da nisu preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Ostvareni prihodi se redovno usaglašavaju s Federalnim ministarstvom finansija radi realnog iskazivanja u finansijskim izvještajima.
2.	Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vrši se u skladu s odredbama zakonskih i podzakonskih propisa.
3.	Izvršen je povrat nenamjenski utrošenih sredstava, u skladu s donesenim rješenjima.
4.	Uspostavljene su evidencije o dodjeli finansijske pomoći u skladu s članom 39. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19.
5.	Zahtjevi za dostavu ponuda za javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva upućuju se na tri adrese, u skladu s odredbama člana 88. Zakona o javnim nabavkama.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Inicirane su kontrole proizvodnji za sve nove korisnike u fazi proizvodnje i fazi dodijeljenih poticajnih sredstava za ruralni razvoj, ali i dalje nije osiguran adekvatan nadzor i kontrola korisnika sredstava u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju.
2.	Ministarstvo je podnijelo zahtjev za finansijska sredstva za uspostavu službe za upravljanje projektima u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH, ali sredstva nisu odobrena u Budžetu FBiH.
3.	Za dio završenih projekata dostavljena je dokumentacija da su okončane aktivnosti na povratu sredstava u Budžet FBiH, dok za dio projekata informacije o navedenim aktivnostima nisu prezentovane.
Nerealizovane preporuke	
1.	Donijeti strategiju upravljanja rizicima, mapu procesa, uspostaviti registar rizika, te godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a sačinjavati i dostavljati u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru.
2.	Naknadu za rad zaposlenicima u komisijama isplaćivati isključivo ukoliko se zadaci obavljaju izvan radnog vremena, u skladu s Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.



Nakon izvršene revizije za 2022. godinu dato je ukupno 11 preporuka, od čega je šest novih i pet preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2021. godinu (dvije nerealizovane i tri djelimično realizovane).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu menadžmentu date su tri preporuke, od kojih su dvije implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a za jednu preporuku nisu preduzete aktivnosti.

Revizijom je utvrđeno da je većina preporuka implementirana. Preporuku koja nije implementirana, ponovit ćemo u Izvještaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Ministarstvo u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁵ Rukovodilac korisnika javnih sredstava odgovoran je za izradu internih propisa o finansijskom upravljanju i kontroli (u daljnjem tekstu: FUK) i implementaciju sistema FUK-a u svim organizacionim jedinicama u odnosu na sve programe i procese koji se izvršavaju, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti, u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Ministarstvo je usvojilo značajan broj internih akata iz nadležnosti, kojima je uređeno poslovanje i postupanje zaposlenika u obavljanju poslova na koje su raspoređeni i koji su im dodijeljeni. **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji** iz 2013. godine, sa izmjenama u 2018. i 2020. godini, uređena je unutrašnja organizacija i djelokrug organizacionih jedinica, sistematizacija radnih mjesta sa brojem izvršilaca i potrebnim uslovima, kao i rukovođenje, ovlaštenja, odgovornost, stručni kolegij, programiranje i planiranje rada, disciplinska odgovornost i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad Ministarstva. Pravilnikom je predviđena Služba za upravljanje projektima, sa 17 sistematizovanih radnih mjesta i sa tri jedinice za implementaciju projekata: Jedinica za koordinaciju Projekta razvoja stočarstva i ruralnog finansiranja, Jedinica za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi i Jedinica za upravljanje Projektom „Snabdijevanje vodom i sanitacija u FBiH“.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

⁵ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola, koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena.



Osim Jedinice za upravljanje Projektom „Snabdijevanje vodom i sanitacija u FBiH“, ostale dvije jedinice za implementaciju projekata nisu u sastavu Ministarstva, a realizaciju sredstava po projektima koje bi trebalo da implementiraju jedinice i dalje obavljaju vanjski saradnici koji su angažovani po ugovoru o djelu. Ovakva organizacija nije u skladu s Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, koja utiče na to da se ne može organizovati adekvatan nadzor nad realizacijom razvojno-investicionih projekata.

Ministarstvo je imenovalo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, ali nije usvojena mapa poslovnih procesa niti izvršena identifikacija rizika za ključne procese, kao ni mjere za njihovo smanjenje. Također, nije sačinjen registar rizika i donesen interni akt kojim bi se uredilo upravljanje rizicima u Ministarstvu. U skladu sa Zaključkom Vlade FBiH od 4. 8. 2022. godine svi obveznici primjene Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH su bili obavezni do 30. 11. 2022. godine izvršiti unos podataka u Aplikaciju PIFC (modul za finansijsko upravljanje i kontrolu). Ministarstvo nije prezentovalo da su izvršene aktivnosti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH.

Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2022. nije sačinjen i dostavljen Federalnom ministarstvu u skladu s članom 14. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članom 10. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru FBiH.

Na osnovu obavljene revizije konstatujemo da Ministarstvo nije uspostavilo finansijsko upravljanje i kontrolu prema COSO modelu, u skladu s članovima od 4. do 13. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članovima od 3. do 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- ***donijeti strategiju upravljanja rizicima, mapu procesa, uspostaviti registar rizika, te godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a sačinjavati i dostavljati u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru.***

Interna revizija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji predviđena je Jedinica interne revizije sa četiri sistematizovana radna mjesta. U Ministarstvu je popunjeno radno mjesto načelnika Jedinice i stručnog savjetnika za internu reviziju.

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁶ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH⁷ usvojen je Strateški i godišnji plan. Godišnji izvještaj interne revizije dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici pri Federalnom ministarstvu finansija u zakonskom roku. Prema godišnjem izvještaju interne revizije za 2022. godinu, u okviru sedam izvršenih revizija u Ministarstvu dato je 11 preporuka, od kojih je zaključno sa 31. 12. 2022. godine realizovano sedam, dok su preostale četiri nerealizovane kojima je istekao rok provedbe.

Ne možemo se osloniti na rad interne revizije jer izvršene revizije predstavljaju samo dio procesa tekućih transfera koji revidiramo ili se odnose na procese već revidirane u 2021. godini koji nisu predmet revizije tekuće godine.

⁶ "Sl. novine FBiH", br. 47/08 i 101/16

⁷ "Sl. novine FBiH", br. 49/20



Prevenција korupcije

Plan integriteta Ministarstva usvojen je odlukom ministra iz 2017. godine. U skladu s novim Akcionim planom za borbu protiv korupcije za period od 2021. godine do donošenja nove Strategije za borbu protiv korupcije u FBiH, rješenjem ministra imenovana je nova radna grupa za izradu i provođenje Plana integriteta i provođenja mjera koje sadrži Plan integriteta, sa zadatkom da utvrdi prijedlog navedenog dokumenta. Radna grupa je sačinila nacrt plana koji je usvojen i objavljen na web stranici Ministarstva.

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI

5.1 Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH

U skladu sa Zakonom o poljoprivredi⁸ Ministarstvo provodi poljoprivrednu politiku prema Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH (u daljnjem tekstu: **Strategija poljoprivrede**). Posljednju Strategiju poljoprivrede usvojio je Parlament FBiH u 2015. godini, a odnosila se na period 2015–2019. godine. Vlada FBiH je 28. 8. 2020. godine usvojila Odluku o pokretanju procesa izrade Strategije razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH za period 2021–2027. godine, koja se radi uz primjenu ključnih principa izrade strateških dokumenta u FBiH iz člana 3. Uredbe o izradi strateških dokumenata u FBiH.⁹ Ministarstvo kao nosilac izrade Strategije obezbjeđuje usaglašavanje i komplementarnost razvojnih pravaca i strateških ciljeva sa strateškim ciljevima iz Strategije razvoja FBiH 2021–2027. godine, dokumenata relevantnih za proces integracije BiH u Evropsku uniju i drugih međunarodno preuzetih obaveza BiH. Na izradi strategije radilo je osam radnih grupa u kojima su bili angažovani profesori s poljoprivrednih fakulteta i zavoda. Ove radne grupe su prema prethodno definiranim temama (voćarstvo i vinogradarstvo, ratarstvo i povrtlarstvo, animalna proizvodnja, prehrambena industrija, prirodni resursi, poslovno okruženje, ruralni razvoj i ribarstvo) sačinile nacrt teksta u skladu s projektnim zadatkom i predlošcima koje je kao osnovu rada definisao centralni tim za izradu strategije. U fazi izrade ove strategije obavljene su i sve potrebne propisane konsultacije sa zainteresiranom javnošću. Nova Strategija poljoprivrede podrazumijeva povećanja izdvajanja budžetskih sredstava za poljoprivredu, tako da se svake godine budžet za ove namjene uvećava (u 2023. godini planirano je 128 miliona KM, a u 2024. godini planirano je 143 miliona KM).

Ministarstvo je prikupilo mišljenja Federalnog ministarstva finansija i Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU te dostavilo Strategiju poljoprivrede Vladi FBiH na razmatranje. Prijedlog Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH 2021-2027. godina Vlada FBiH je prihvatila 27. 10. 2022. godine i uputila Parlamentu FBiH Prijedlog odluke o njenom usvajanju koja nije razmatrana do okončanja revizije.

Na osnovu Informacije o primjeni postojeće Strategije poljoprivrede u 2023. godini do usvajanja nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH 2021-2027. godina, Vlada FBiH je donijela zaključak 9. 2. 2023. godine da se ona nastavi primjenjivati za donošenje programa poticaja poljoprivredi do usvajanja nove strategije. Vlada FBiH je prosljedila i Parlamentu FBiH usvojenu Informaciju i uputila urgencije da se strategija poljoprivrede što prije uvrsti na dnevni red Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamenta FBiH.

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12 i 7/13

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 74/19, 2/21



5.2 Finansijska konsolidacija privrednih društava iz nadležnosti Ministarstva

Prema Zakonu o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH¹⁰ i Uredbi o konsolidaciji privrednih društava u FBiH,¹¹ Ministarstvo je dužno pratiti realizaciju postupka finansijske konsolidacije i o tome najmanje jednom u šest mjeseci informisati Vladu FBiH. Zakonom o izmjenama Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH produžen je rok za okončanje započetih aktivnosti finansijske konsolidacije do 31. 12. 2023. godine. U skladu s Odlukom Vlade FBiH o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva Agrokomerc d.d. Velika Kladaša¹² od 4. 12. 2014. godine, u nadležnosti Ministarstva je „Agrokomerc“ d.d. Velika Kladaša, preduzeće sa učešćem državnog kapitala od 90,33%, koje je dostavljalo mjesečne izvještaje Ministarstvu.

U skladu sa svojim nadležnostima, Ministarstvo je u januaru 2023. godine dostavilo Vladi FBiH Informaciju o realizaciji postupka finansijske konsolidacije u privrednim društvima u FBiH za period od 1. 8. 2021. do 1. 7. 2022. godine. Vlada FBiH je Zaključkom od 16. 2. 2023. prihvatila informaciju i zadužila Razvojnu banku FBiH da sredstva ostvarena prodajom Robne kuće Velika Kladaša usmjeri za uvezivanje radnog staža radnika „Agrokomerca“ d.d. Velika Kladaša. Zadužila je i Agenciju za privatizaciju u FBiH da dostavi Vladi FBiH, Federalnom pravobranilaštvu i Ministarstvu detaljnu informaciju o stanju imovine iz pasivnog podbilansa i o zastupanju pred sudovima.

5.3 Vršenje ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH

U skladu s Uredbom o izmjeni Uredbe o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH,¹³ Ministarstvo vrši ovlaštenja za pojedina privredna društva. Članom III Uredbe definisano je da Ministarstvo obavlja praćenje rada, upravni nadzor, nadzor nad općim aktima monitoring i podnošenje izvještaja Vladi FBiH nad privrednim društvima: Fabrika duhana Mostar d.d. Mostar i Agrokomerc d.d. Velika Kladaša. Također, članom IV Uredbe definisano je da je Ministarstvo nadležno da vrši monitoring i podnošenje izvještaja Vladi FBiH o statusu i toku stečajnog ili likvidacionog postupka, kao i mjerama za zaštitu interesa imovine FBiH nad privrednim društvima JP Šume Herceg Bosne d.o.o. Mostar u stečaju.

U nadležnosti Ministarstva je privredno društvo Agrokomerc d.d. Velika Kladaša koje je jedino aktivno privredno društvo sa većinskim učešćem državnog kapitala. Društvo je u postupku finansijske konsolidacije do kraja 2023. godine i Ministarstvo redovno dostavlja Vladi FBiH Informacije o provedenim aktivnostima na implementaciji finansijske konsolidacije privrednog društva, što je ujedno informacija o poslovanju ovog privrednog društva. U toku su aktivnosti oko pokretanja stečaja Fabrike duhana Mostar koja je neaktivna od 2009. godine i Ministarstvo priprema Informaciju za Vladu FBiH sa prijedlogom zaključaka vezanih za privredno društvo.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da su za JP „Šume Herceg Bosne“ d.o.o. Mostar ovlašteni organi društva u aprilu 2016. podnijeli zahtjev za otvaranje stečajnog postupka, koji je otvoren Rješenjem Općinskog suda u Mostaru od 14. 2. 2017. godine. Ministarstvo se obratilo stečajnom upravitelju u 2020. godini sa zahtjevom za informacijama o radnjama koje su provedene nakon otvaranja stečajnog postupka, trenutnim aktivnostima kao i koracima koji se planiraju poduzeti u narednom periodu. Imenovani stečajni upravitelj obavijestio je Ministarstvo dopisom od 9. 3. 2020. godine da u skladu sa odredbama tada važećeg Zakona o stečajnom postupku FBiH nadzor nad radom stečajnog upravitelja ima stečajni sudac i da je stečajni upravitelj obavezan pridržavati se odluka Skupštine povjerenika i Odbora povjeritelja i podnošenja izvještaja o radu samo na njihov zahtjev. U dopisu je navedeno da stečajni postupak teče svojim tokom i da se redovno obavljaju radnje i ulažu maksimalni naponi da se formira stečajna masa za namirenje potraživanja stečajnih povjeritelja.

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 52/14, 36/18, 54/19, 48/21

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 74/17, 84/18 i 48/19

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 101/14, 22/15, 58/15, 84/17, 55/19 i 95/19

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 101/22



Nisu nam prezentirane daljnje aktivnosti Ministarstva na obavljanju poslova iz nadležnosti u skladu sa Uredbom, iako je važećim Zakonom o stečaju¹⁴ u članu 78. stav 3. podtačka c) definisano da je stečajni upravnik dužan da podnese potrebne izvještaje nadležnim organima. **S obzirom na to da je stečajni postupak pokrenut u 2017. godini, a Ministarstvo nema ni osnovne podatke o stečajnoj masi i potraživanjima stečajnih povjeritelja, te da nije sačinjena ni dostavljena informacija Vladi FBiH o aktivnostima, ne možemo potvrditi da je Ministarstvo vršilo monitoring i podnošenje izvještaja Vladi FBiH o statusu i toku stečajnog ili likvidacionog postupka.**

Preporuka:

- **vršiti nadzor nad radom i monitoring stečajnog ili likvidacionog postupka privrednih društava u skladu sa Uredbom o izmjeni Uredbe o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.**

5.4 Saradnja s kantonalnim ministarstvima poljoprivrede

Provedenom revizijom utvrdili smo da je uspostavljena saradnja sa kantonima po pitanju usklađenosti politike poticaja za biljnu i animalnu proizvodnju u dijelu raspodjele novčanih poticaja. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se u kantonima potiču pojedine iste proizvodnje iz modela poticaja za biljnu i animalnu proizvodnju, ali ne u obimu kako je predviđeno Programom poticaja Ministarstva, tako da su kantonalni poticaji ispod minimalno utvrđenih količina u Programu poticaja za 2022. godinu. Također, sva kantonalna ministarstva poljoprivrede dostavila su godišnji izvještaj o realizaciji kantonalnih i federalnih novčanih podrški u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, u skladu s članom 32. Zakona o novčanoj podršci u poljoprivredi i ruralnom razvoju.¹⁵ Zadatak Ministarstva je da informiše Vladu FBiH o implementaciji programa za poticaje nakon što prikupi informacije svih deset kantona i sačini detaljan izvještaj o realizovanim mjerama za tekuću godinu. Informaciju o odobrenim transferima za poljoprivredu u 2022. godini Ministarstvo je dostavilo Vladi FBiH koja je usvojena 27. 4. 2023. godine. U Informaciji su na jednom su mjestu prikazane novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju na nivou Federacije BiH i na nivou kantona u ukupnom iznosu od 151.270.538 KM.

5.5 Registar klijenata i Registar poljoprivrednih gazdinstava

Registar klijenata i Registar poljoprivrednih gazdinstava (u nastavku teksta: RPG) uspostavljen je u skladu sa Zakonom o poljoprivredi. Zakonom je definisano da korisnici registra novčanih podrški i drugih oblika podrške u poljoprivredi, odnosno klijenti, mogu biti pravna lica sa sjedištem u FBiH i fizička lica koja imaju prebivalište u FBiH, a registrovana su za poljoprivrednu proizvodnju i u registre upisana kao poljoprivredni proizvođači. Upis se vrši u općinskoj službi nadležnoj za poslove poljoprivrede. Zakonom o novčanim podrškama propisano je da nosilac poljoprivrednog gazdinstva podnosi zahtjev za upis u registar nadležnoj općinskoj službi na čijem području se nalazi sjedište pravnog lica i obrta, odnosno prebivalište fizičkog lica nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva. Ministarstvo vodi Centralni registar za Federaciju BiH i dužno je osigurati tehničke uslove za njegovo elektronsko funkcionisanje. U toku godine u registar su upisani novi korisnici, kako slijedi:

Period	Ukupno poljoprivrednih gazdinstava	Ukupno porodičnih poljoprivrednih gazdinstava	Ukupno poljoprivrednih gazdinstava – samostalnih poljoprivrednika	Privredna društva	Zadruga	Preduzeća	Obrazovne ustanove	Vjerske organizacije	Udruženja	Ostali pravni subjekti
2022.	92.698	87.136	5.562	948	174	4.272	10	19	84	55
Povećanje u odnosu na prošlu godinu	4.485	3.975	510	71	9	419	1	3	6	1

¹⁴ „Sl. novine FBiH“ br. 53/21

¹⁵ „Sl. novine FBiH“ br. 42/10 i 99/19



Prema prezentiranim podacima, 79 općina je izvršilo administrativnu kontrolu unosa podataka, a Ministarstvo je provelo superkontrolu. Superkontrola podataka vrši se na osnovu prijave o neispravnosti inspekcije ili drugih institucija sa terena. Budući da je kontrola provedena na najmanje 5% od ukupnog broja podnesenih zahtjeva na svakoj lokaciji, možemo konstatovati da je izvršena u skladu s članom 27. Pravilnika o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava i registar klijenata.

5.6 Obavljanje poslova iz oblasti šumarstva

U skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, u nadležnosti Ministarstva je obavljanje poslova iz oblasti šumarstva. Zakonom o šumama uređuje se očuvanje i zaštita šuma i šumskog zemljišta, jačanje njihovih ekoloških funkcija, planiranje u šumarstvu i upravljanje šumama i šumskim zemljištem, ekonomske funkcije, socijalne funkcije, finansiranje biološke obnove i unapređivanje šuma na teritoriji Federacije BiH.

S obzirom na to da je za oblast šumarstva od 27. 11. 2011. godine prestao važiti Zakon na nivou FBiH, Vlada FBiH je 7. 7. 2017. godine utvrdila i uputila u parlamentarnu proceduru Prijedlog zakona o šumama, koji još uvijek nije razmatran. Vlada FBiH je Zaključcima od 9. 9. 2021. godine usvojila Informaciju o gospodarenju šumama u FBiH u 2020. godini i planovima gospodarenja šumama za 2021. godinu, te dostavila četvrtu urgenciju Parlamentu FBiH, kojom se traži da se Prijedlog zakona o šumama hitno uvrsti u Prijedlog dnevnog reda oba doma Parlamenta FBiH.

Prijedlog zakona o šumama je bio na dnevnom redu 26. 7. 2022. godine u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH ali je na prijedlog jednog od delegata Predstavničkog doma skinut s dnevnog reda. Dom naroda je 28. 7. 2022. godine također na prijedlog Kolegija Doma naroda skinuo sa dnevnog reda Prijedlog zakona o šumama.

Vlada FBiH je 6. 10. 2022. donijela Zaključak da se uputi Urgencija Parlamentu FBiH da se hitno uzme u razmatranje Prijedlog zakona o šumama, ali do okončanja revizije još uvijek nije razmatran.

5.7 Obavljanje poslova iz oblasti voda

U skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, u nadležnosti Ministarstva je obavljanje poslova iz oblasti voda. Zakonom o vodama¹⁶ uređuje se način upravljanja vodama unutar teritorije FBiH, a on obuhvata: zaštitu voda, korištenje voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda. Vlada FBiH je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama utvrdila i 15. 12. 2017. godine prosljedila Parlamentu FBiH na usvajanje. U septembru 2019. godine Nacrt je prihvaćen na Predstavničkom domu Parlamenta FBiH i u isto vrijeme uvršten u dnevni red Doma naroda, ali do danas u tom domu nije razmatran.

Ministarstvo je sačinilo i dostavilo Vladi FBiH Izvještaj o provedenoj sveobuhvatnoj procjeni uticaja propisa za sektor vodnih usluga u FBiH. Riječ je aktivnosti putem koje je izrađena prethodna procjena i detaljno analizirano stanje u ovom sektoru, a što prethodi pripremi Prednacrta zakona o vodnim uslugama. Kroz sveobuhvatnu procjenu uticaja propisa detaljno su analizirani stanje u sektoru vodnih usluga, kako u pogledu rada preduzeća (javna komunalna/vodovodna preduzeća - operatori sistema) i stanje infrastrukture kojom se vodne usluge pružaju krajnjim korisnicima, te trenutni zakonodavni okvir koje ova pitanja regulira na federalnom, kantonalnom i nivou jedinica lokalne samouprave.

Vlada FBiH je 9. 2. 2023. godine usvojila Izvještaj i podržala i druge mjere iz završnog izvještaja, usmjerene na hitno otpočinjanje zakonske reforme sektora vodnih usluga, te zadužila Ministarstvo da pripremi Prednacrt zakona o vodnim uslugama. Novi Zakon o vodnim uslugama je, uz nastavak već započetih aktivnosti na zakonskoj reformi vodnih usluga, ocijenjen kao najbolji pristup za navedene probleme. Reguliranje sektora vodnih usluga ujedno je bio zahtjev i uslov međunarodnih finansijskih institucija, što je u konačnici izraženo kroz Odluku Vlade FBiH o usvajanju Programa za unapređenja vodnih usluga u FBiH i korištenju najavljenih finansijskih i tehničkih podrške.

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 70/06

Ministarstvo je u saradnji s Federalnim ministarstvom okoliša i turizma učestvovalo na izradi Federalne strategije zaštite okoliša 2022-2032. i Strategiji upravljanja vodama FBiH 2022-2032. godine koju je Vlada FBiH usvojila 25. 8. 2022. i dostavila Parlamentu FBiH radi razmatranja i donošenja.

6. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

6.1 Izrada i donošenje budžeta i plana poslovanja

Budžetom FBiH za 2022. godinu¹⁷ utvrđena su sredstva u iznosu od 113.967.221 KM i u odnosu na zahtjev umanjena su za 1.743.460 KM na pozicijama poticaja za poljoprivredu (1.000.000 KM), izdataka za plaće i naknade (340.871 KM), za materijal, sitni inventar i usluge (363.098 KM) i izdataka za izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenu sudskih presuda (39.491 KM). Također, unutrašnjim preraspodjelama na osnovu rješenja Federalnog ministarstva finansija izvršene su izmjene unutar pozicija bruto plaća, rashoda i pozicija nabavke stalnih sredstava u obliku prava.

Trogodišnji plan i Plan rada Ministarstva za 2022. godinu dostavljeni su Federalnom zavodu za programiranje razvoja.

6.2 Izvještavanje

Izvještaj o radu za 2022. godinu dostavljen je u roku Federalnom zavodu za programiranje razvoja.

Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede (Zeleni izvještaj) za 2021. Ministarstvo je sačinilo i dostavilo Vladi FBiH, koja ga je usvojila i prosljedila Parlamentu FBiH na razmatranje i prihvatanje 28. 7. 2022. godine. Do okončanja revizije Parlament FBiH nije razmatrao Izvještaj, kao ni izvještaje za posljednje tri godine. Zeleni izvještaj za revidiranu godinu sačinjen je i dostavljen Vladi FBiH na utvrđivanje aktom 12. 5. 2023. godine u skladu sa zakonskim rokom.

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je sačinilo Godišnje finansijske izvještaje za 2022. godinu i dostavilo ih nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz godišnje računovodstvene izvještaje, obrazloženo je izvršenje budžeta u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Iskazana sredstva Ministarstvu za 2022. godinu odobrena su Budžetom FBiH i na otvorenim posebnim namjenskim transakcijskim računima u okviru Jedinstvenog računa Trezora: FMF – Poseban transakcijski račun – uplata naknada i prihoda za korištenje šuma i FMF – Poseban transakcijski račun za polaganje stručnih ispita. U skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, sačinjen je godišnji obračun za Poseban transakcijski račun za polaganje stručnih ispita, a za Poseban transakcijski račun – uplata naknada i prihoda za korištenje šuma nije, s obzirom na to da nije bilo rashoda i izdataka, ali je sačinjeno tekstualno obrazloženje.

Projekti koji se finansiraju iz kreditnih i budžetskih sredstava i implementiraju putem jedinica za implementaciju nisu obuhvaćeni finansijskim izvještajima, niti se sredstva planiraju i realizuju u okviru Budžeta FBiH i Jedinstvenog računa Trezora.

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 25/22



7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenu budžeta iskazani su neporezni prihodi u iznosu od 235.968 KM, a odnose se na prihode po osnovu naknada i taksi (113.127 KM) i prihode od pružanja javnih usluga (70.715 KM) prihode od imovine (16.121 KM) i druge neplanirane uplate (36.005 KM).

U budžetskom zahtjevu planirani prihodi odnose se na one koji se prikupljaju na dva posebna transakcijska računa u okviru JRT-a, i to: FMF – Uplata naknada i prihoda za korištenje šuma (1.001.000 KM) i FMF – Za polaganje stručnih ispita iz oblasti veterinarstva (100.000 KM).

Prema pomoćnoj evidenciji, po osnovu naknada u postupku promjene namjene šumskog zemljišta ostvareno je 247.136 KM i nije bilo utroška sredstava sa posebnog namjenskog računa za šume, a po osnovu naknade za opće korisne funkcije šuma nije evidentiran prihod. Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH¹⁸ pod tačkom 5.8.5. utvrđeno je kako se prikupljaju i kako se raspoređuju prihodi po ovom osnovu (40% iznosa na račun Budžeta FBiH i 60% iznosa na račun budžeta kantona prema sjedištu obveznika).

Ministar je posebnim Rješenjem utvrdio visinu troškova postupka za izdavanje odobrenja za stavljanje u promet lijekova koji se upotrebljavaju u veterinarstvu i Rješenjem o visini troškova za polaganje ispita za doktore veterinarske medicine i veterinarske tehničare. Ovi prihodi se uplaćuju na račun za polaganje stručnih ispita iz oblasti veterinarstva, za koji je sačinjen poseban godišnji obračun. U finansijskim izvještajima za ovaj račun iskazani su ukupni neporezni prihodi u iznosu od 85.771 KM, koji se odnose na naknade za polaganje ispita i izdavanje odobrenja za stavljanje u promet lijekova koji se upotrebljavaju u veterinarstvu. U izvještajnom periodu iskazani su rashodi u iznosu od 70.764 KM, a neutrošena sredstva se prenose na razgraničenja.

7.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenu budžeta za 2022. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 112.362.032 KM. Strukturu rashoda i izdataka čine: tekući transferi (108.145.375 KM), plaće, naknade i doprinosi (3.489.725 KM), izdaci za materijal i usluge (597.807 KM) izdaci za nabavku stalnih sredstava (129.125 KM).

7.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade plaća iskazane su u iznosu od 2.700.837 KM. Osnovna plaća zaposlenika utvrđena je množenjem osnovice određene članom 18. stav 2. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu u visini od 330 KM, boda za obračun plaće od 1,05 i pripadajućeg koeficijenta platnog razreda. Utvrđena osnovica uvećava se za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža zaposlenika, a najviše do 20%. Uvidom u obračun plaća za mart, august i decembar 2022. nisu konstatovane nepravilnosti.

Ministar je donio Odluku o radnom vremenu 11. 4. 2022. godine kojom je utvrđeno dnevno radno vrijeme sa početkom od 8⁰⁰ sati, bez navođenja završetka dnevnog radnog vremena i sa pauzom od pola sata, od 11⁰⁰ do 11³⁰, koja ne ulazi u radno vrijeme. Također, uspostavljeno je vođenje evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.¹⁹

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 54/20

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16



Ocjenjivanje zaposlenika izvršeno je blagovremeno u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH,²⁰ Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH²¹ i Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u organima državne službe u FBiH.²²

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 505.301 KM, a odnose se na: naknade za topli obrok (199.404 KM), jednokratne pomoći (100.440 KM), naknade za prevoz s posla i na posao (84.149 KM), regres za godišnji odmor (50.976 KM), naknada za odvojeni život (18.798 KM), pomoć u slučaju smrti (16.544 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (16.449 KM), pomoć u slučaju ostalih bolesti (10.760 KM) i naknada troškova smještaja (7.781 KM). Uvidom u rješenja za pojedine vrste naknada utvrdili smo da se obračun i isplata naknada troškova zaposlenih vrši u skladu s podzakonskim aktima koji regulišu pojedine vrste naknada.

7.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 597.807 KM. Njihovu strukturu čine: ugovorene i druge posebne usluge (173.716 KM), izdaci za tekuće održavanje (156.397 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (75.991 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (69.636 KM), putni troškovi (58.047 KM), izdaci za usluge prevoza i goriva (47.884 KM) i izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa (16.136 KM).

U okviru **izdataka za ugovorene i druge posebne usluge** najznačajniji su izdaci za rad komisija (80.265 KM) i usluge štampanja (21.303 KM).

Naknade za rad u komisijama iskazane u iznosu od 80.265 KM (neto) a najvećim dijelom odnose se na komisiju za veterinarske lijekove (42.915 KM) i za polaganje stručnog ispita u oblasti veterinarstva (14.530 KM) koje su imenovane po posebnim propisima, kao i komisije koje su imenovane u skladu sa Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe (u daljem tekstu: Uredba),²³ kao što su za provođenje postupaka javnih nabavki (5.320 KM), za ocjenu fitofarmaceutskih sredstava (3.200 KM), za izradu Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH za period 2021.-2027. godina (2.800 KM), za model ruralnog razvoja (1.720 KM), za popis (1.600 KM), za rashodovanje (1.000 KM) i druge. Dio naknada komisijama finansira se iz budžetskih sredstava u visini određenoj Uredbom, a dio na osnovu posebnih propisa iz nadležnosti veterinarstva, koje se finansiraju od uplata pravnih i fizičkih lica. **Isplate komisijama za provođenje postupaka javnih nabavki i za model ruralnog razvoja ne smatramo opravdanim jer se u dostavljenim izvještajima komisija navodi da su se poslovi komisija obavljali i u toku radnog vremena, što nije u skladu sa članom 8. Uredbe.**

Obračun naknada članovima komisija koji su zaposleni u Ministarstvu nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti kako je propisano Zakonom o porezu na dohodak,²⁴ Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak,²⁵ Zakonom o doprinosima²⁶ i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.²⁷

S obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije osiguralo preduslove za obračun poreza i doprinosa u skladu sa ovim propisima zbog ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH, nisu obračunati i uplaćeni propisani porez i doprinosi.

Preporuka:

- ***naknadu za rad zaposlenicima u komisijama isplaćivati isključivo ukoliko se zadaci obavljaju izvan radnog vremena, u skladu s Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.***

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12 i 99/15

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 45/09

²² „Sl. novine FBiH“, br. 30/20

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 48/14, 77/14, 97/14 i 58/15

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 10/8, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 48/21, 77/21, 20/22

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08; 81/08; 98/15; 6/17; 38/17; 39/18, 12/21 i 06/22



U okviru **izdataka za tekuće održavanje** (156.397 KM) najznačajniji su izdaci za usluge opravki i održavanje opreme u iznosu od 140.697 KM koji se odnose na troškove održavanja IT infrastrukture i održavanja registara, aplikacija i web portala po ugovorima koje je nakon provedenih postupaka javnih nabavki Ministarstvo zaključilo sa KING ICT d.o.o. Sarajevo.

7.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 108.145.375 KM, a planirani u iznosu od 109.559.453 KM. Odnose se na subvencije javnim i privatnim preduzećima po osnovu poticaja za poljoprivredu i veterinarstvo (108.123.460 KM), transfere pojedincima (19.876 KM) i druge tekuće rashode (2.039 KM), koji se odnose na izvršenje sudskih presuda iz radnog odnosa.

7.1.2.4 Poticaji za poljoprivredu

Poticaji za poljoprivredu realizuju se na osnovu Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju²⁸ (u daljem tekstu: Zakona o novčanim podrškama), Programa utroška sredstava koji usvaja Vlada FBiH i provedbenih propisa za svaki pojedini model podrške kojim su detaljnije propisani uslovi i način ostvarivanja sredstava. Podrške obuhvataju modele poticanja poljoprivredne proizvodnje, kapitalnih ulaganja, ruralnog razvoja, podrške dohotku i ostale vrste podrški.

Program utroška sredstava „Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – „Poticaj za poljoprivredu“²⁹ (u daljem tekstu: Program poticaja) usvojen je Odlukom Vlade FBiH, 15. 4. 2022. godine u iznosu od 106.000.000 KM. U decembru su izvršene su izmjene Programa utroška sredstava, kojima su povećana sredstva za poticaje po modelu ruralnog razvoja i biljnu proizvodnju, a umanjena za ostale vrste podrški i animalne proizvodnje. Svrha Programa poticaja je kontinuirana isplata direktnih podrški proizvodnji kojima se želi osigurati dugotrajna održivost poljoprivrednih gazdinstava koja obavljaju poljoprivrednu djelatnost u biljnoj i animalnoj proizvodnji, ali nije definisana namjena utroška odobrenih sredstava.

Pregled planiranih i ostvarenih podrški za poljoprivredu po modelima za 2022. godinu, prema evidencijama Ministarstva, dat je u tabeli:

Program	Modeli podrški	Program utroška sredstava	Izmjene programa	Izvršenje na 31. 12. 2022.	Odobreni zahtjevi
1	2	3	4	5	6
A	Model podrške proizvodnji	87.190.000	88.144.766	87.797.350	28.303
A/1	Biljna proizvodnja	16.165.000	17.415.081	17.348.111	4.270
A/2	Animalna proizvodnja	71.025.000	70.729.686	70.449.239	24.033
B	Model podrške dohotku	0	0	0	0
C	Model kapitalnih ulaganja	0	0	0	0
D	Model ruralnog razvoja	14.170.000	16.167.656	16.166.893	1.352
E	Model ostalih vrsta podrški	4.140.000	1.487.577	1.487.577	181
F	Sudske presude (žalbe)	500.000	200.000	162.970	50
UKUPNO (A + B + C + D + E + F)		106.000.000	106.000.000	105.614.791	29.886

Zakonom o novčanim podrškama i Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji³⁰ regulisano je da, za ostvarivanje poticaja u **animalnoj i biljnoj proizvodnji**, aplikanti zahtjeve s potrebnom dokumentacijom dostavljaju kantonalnim ministarstvima koja nakon obrade i provjere dokumentacije, u skladu s odredbama Zakona o upravnom postupku, vrše obračun novčanih podrški za klijente čiji su zahtjevi blagovremeni, osnovani i potpuni. Kantonalna ministarstva odlučuju o pristiglim zahtjevima, te neblagovremene, nepotpune i neosnovane zahtjeve odbijaju rješenjem.

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br.42/10, 99/19

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 30/22 i 101/22

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 32/17, 34/17, 55/17, 56/18, 24/20, 32/21 i 46/22



Blagovremene, osnovane i potpune zahtjeve nadležno kantonalno ministarstvo dostavlja u elektronskoj formi Ministarstvu, na propisanim obrascima koji sadrže pojedinačne obračune za klijente za svaku proizvodnju, kao i propisanu skeniranu dokumentaciju, na osnovu kojih zaposlenici Ministarstva vrše kontrolu i isplatu novčanih podrški. U slučajevima kada zaposlenici Sektora za poljoprivredna plaćanja, prilikom kontrole izvršene obrade i obračuna zahtjeva za novčane podrške, utvrde da ne zadovoljavaju propisane uslove iz Programa utroška sredstava i Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji, vrše povrat takvih obračuna kantonalnim ministarstvima, koja donose rješenja o odbijanju zahtjeva za poticaj.

Članom 10. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju propisano je da će se visina sredstava za podršku pojedinom klijentu srazmjerno smanjiti ako ukupni zahtjevi za podršku po modelu poticaja proizvodnji premaše maksimalno poticanu količinu. Programom utroška sredstava za 2022. godinu, kao posebni kriteriji utvrđene su minimalna (koja je utvrđena zakonom) i maksimalna količina proizvoda za biljnu i animalnu proizvodnju, koju klijent mora da proizvede i proda da bi ostvario pravo na podršku sa definisanim iznosima po jedinici mjere utvrđenim za fizička lica i pravna lica i obrte. Svi limiti su zadani u Aplikaciji za obradu novčanih podrški, tako da se ne može desiti da se realizuje podrška za količinu koja je manja od minimalne i veća od maksimalne utvrđene. Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji za najveći dio proizvodnji propisano je da kantonalno ministarstvo do 20. 10. tekuće godine dostavlja Ministarstvu zahtjev i obračun, dok se za proizvodnju svježeg mlijeka zahtjev sa objedinjenom obračunskom tabelom u pisanoj formi dostavlja najkasnije do 25. dana u narednom mjesecu za prethodni kvartal.

Za biljnu proizvodnju najznačajnije podrške odobrene su za proizvodnju hljebnih žita u iznosu od 4.529.841 KM, proizvodnju krmnog bilja u iznosu od 2.663.078 KM i uljarica (uljana repica, suncokret i soja) u iznosu od 2.387.793 KM. Za animalnu proizvodnju najznačajnije odobrene podrške odnose se na proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka u iznosu od 44.039.497 KM i uzgoj rasplodne stoke (ovaca) od 6.446.341 KM. U toku obavljanja revizije odabran je uzorak za 48 zahtjeva biljne proizvodnje odobrenih u ukupnom iznosu od 3.983.647 KM i 77 zahtjeva animalne proizvodnje u iznosu od 8.562.127 KM. U uzetom uzorku za odobrene poticaje po osnovu biljne i animalne proizvodnje nisu konstatovani propusti prilikom obračuna poticaja koju su sačinjeni na osnovu tražene dokumentacije i posebnih kriterija propisanih Programom poticaja za 2022. godinu i Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji.

U 2022. godini ukupno je pristiglo 28.303 zahtjeva za novčane podrške proizvodnji, što je za 1.247 manje u odnosu na prethodnu godinu (u 2021. godini 29.550 zahtjeva, u 2020. godini 27.027 zahtjeva, u 2019. godini bio 27.854, u 2018. godini 29.583, a u 2017. godini 37.642).

Novčane podrške po modelu ruralnog razvoja realizovane su u iznosu od 16.166.893 KM. Raspodjela sredstava regulisana je Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja³¹ kojim su utvrđeni uslovi za podnošenje zahtjeva za podršku po modelu ruralnog razvoja u 2022. godini i rok za podnošenje zahtjeva za podršku do 5. 10. 2022. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju pristiglo je 1.486 zahtjeva (1.205 zahtjeva u 2021. godini) za sedam različitih mjera, od čega su 134 odbijena jer podnosioci zahtjeva nisu ispunjavali propisane uslove.

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 55/21 i ispravak 58/21, 46/22



U tabeli su iskazana planirana i odobrena sredstva novčane podrške po modelu ruralnog razvoja:
u KM

Program	Vrsta podrške	Planirano prema Programu	Odobreno	Broj odobrenih zahtjeva
D/1-2	Investicije u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u suradnji sa Razvojnou bankom FBiH u okviru mjera iz članka 15. Programa	0	0	0
D/1-3	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva:	16.144.106	16.143.343	1.337
a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		3.924.889	882
b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		701.404	150
c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke		1.073.435	108
d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		10.043.314	154
e)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		400.301	43
f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0	0
D/2-1	Certifikacija organske proizvodnje	23.550	23.550	15
	UKUPNO D	16.167.656	16.166.893	1.352

Po svakom zahtjevu koji je ispunjavao uslove izvršena je kontrola na terenu u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja nakon čega su donesena rješenja o odobravanju sredstava. U uzetom uzorku (58 odobrenih zahtjeva u ukupnom iznosu od 8.114.454 KM) konstatovano je da je zahtjev protokolisan, obrađen i da je za svaki dostavljen Zapisnik o izvršenoj kontroli kod podnosioca zahtjeva za novčanu podršku po modelu ruralnog razvoja prije isplate novčane podrške (ovjerila Komisija koju je formirao ministar i korisnika sredstava) i doneseno Rješenje o isplati. Uz Zapisnik su priložene i fotografije nabavljene opreme i fotokopije računa o kupovini od ovlaštenog dobavljača. Odobreni iznosi se kreću od 375 KM do 700.000 KM što je predstavljalo maksimalni iznos podrške. U skladu sa članom 30. Pravilnika ovlašteni službenici Ministarstva vrše kontrolu na terenu nakon realizacije projekta, a prije isplate podrške i tokom petogodišnjeg perioda nakon izvršenog konačnog plaćanja, što je planirano u narednom periodu.

Obaveze za ruralni razvoj iz 2012. godine po osnovu Programa utroška sredstava iz 2012. godine, Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine i objavljenog Javnog poziva za dodjelu novčanih sredstava od 4. 7. 2012. godine bile su iskazane na vanbilansnoj evidenciji u 2021. godini. S obzirom na to da sredstva za navedene namjene nisu bila planirana i odobrena Budžetom FBiH za 2012. godinu, zbog nedostatka novčanih sredstava 421 zahtjev duži vremenski period nije bio obrađen. Formirana Komisija za ruralni razvoj imala je zadatak da utvrdi blagovremenost i potpunost zahtjeva, sačini evidenciju nerealizovanih zahtjeva sa prijedlogom rješavanja. Prema konačnom izvještaju komisije iz 2021. godine svi predmeti su okončani i za 242 predmeta će se izdati rješenja za odbijanje nakon provedenog upravnog postupka, kontrola i dodatnih provjera orto-foto snimaka iz perioda prije i nakon 2012. godine. Nakon završenog pregleda svih predmeta Komisija za rješavanje predmeta po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine je dostavila informaciju Sektoru za finansije i računovodstvo da na 31. 12. 2021. godine nema potencijalnih obaveza za kapitalna ulaganja i investicije u poljoprivredna gazdinstva na osnovu podnesenih i neobrađenih zahtjeva. **Iako je 31. 12. 2021. godine potvrđeno da nema potencijalnih obaveza po ovom osnovu, prema prezentiranoj dokumentaciji komisija do obavljanja konačne revizije nije izdala 70 rješenja o odbijaju poticaja za ruralni razvoj iz 2012. godine, što znači da su izdata 172 rješenja o odbijanju. Članom 216. Zakona o upravnom postupku FBiH³² definisani su rokovi za donošenje rješenja po zahtjevu stranke, najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje urednog zahtjeva ukoliko nije potrebno provoditi poseban ispitni postupak.**

³² „Sl. novine FBiH“, br. 2/1998, 48/1999 i 61/2022



Navedeno ističemo jer su pojedini korisnici pokretali upravne postupke protiv Ministarstva „zbog ćutanja administracije“ u vremenu ćekanja svog rješenja i izlagali se dodatnom trošku plaćanja pokretanja postupka zbog neblagovremenog postupanja komisije u donošenju rješenja o odbijanju.

Preporuka:

- **izdati rješenja o odbijanju za korisnike za koje je komisija utvrdila da ne ispunjavaju uslove za dodjelu poticaja za ruralni razvoj po osnovu Programa utroška sredstava iz 2012. godine, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku FBiH.**

Novćane podrške po modelu ostalih vrsta podrške planirane su u iznosu od 4.140.000 KM, a ostvarene su u iznosu od 1.487.577 KM. Od 202 primljena zahtijeva odbijeno je 19 a jedan zahtjev je obustavljen. Raspodjela sredstava regulisana je Pravilnikom o uslovima i naćinu ostvarivanja novćanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški³³(u daljem tekstu: Pravilnik).

U tabeli je dat pregled planiranih i realizovanih iznosa po ovom modelu:

u KM

E		Ostale vrste podrški	Iznos planiranih sredstava	Iznos odobrenih sredstava	Broj odobrenih zahtjeva
E/1-1	a)	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	149.983	149.983	50
E/1-2	a)	Sufinanciranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmova	27.147	27.147	10
	b)	Sufinanciranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	11.585	11.585	5
E/1-3	a)	Sufinanciranje troškova po osnovu mirovinskog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte	0	0	0
	b)	Sufinanciranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	92.330	92.330	18
E/1-4	a)	Sufinanciranje nabavke uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	13.115	13.115	19
	b)	Sufinanciranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i gospodarskih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.075.000	1.075.000	61
E/1-5	a)	Sufinanciranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	118.418	118.418	18
E/1-6	a)	Potpورا različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima	0	0	0
		UKUPNO	1.487.577	1.487.577	181

Najznaćajniji dio odobrenih sredstava odnosi se na sufinansiranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude porodićnih poljoprivrednih gazdinstava i obrta sa područja FBiH u iznosu od 1.075.000 KM. Za aktivnosti povezivanja ponude porodićnih poljoprivrednih gazdinstava i obrta, iznos podrške utvrđen je u Aneksu IV Pravilnika maksimalno do 40.000 KM. Iznos podrške za povezivanje ponude porodićnih poljoprivrednih gazdinstava i obrta određen je na osnovu broja zadrugara i kooperanata i vrijednosti otkupljenih poljoprivrednih proizvoda u periodu od 1. 10. prethodne do 1. 10. tekuće godine. Uvidom u zahtjeve i priloženu dokumentaciju na osnovu kojih su izdata rješenja kojima se korisnicima poticaja odobravaju sredstva po modelu ostalih vrsta podrški, nisu konstatovane nepravilnosti.

Po osnovu isplaćenih podrški za proljetnu sjetvu iz 2020. godine izdata su rješenja za šest korisnika kojima se nalaže povrat neutrošenih sredstava isplaćenih za sufinansiranje programa poticanja proljetne sjetve za 2020. godinu, te je konstatovano da su na 31. 12. 2022. godine po ovom osnovu evidentirana potraživanja u iznosu od 35.835 KM (u 2021. godini 182.508 KM). Iako je sporazumom između Ministarstva i korisnika poticaja utvrđena obaveza povrata neutrošenih sredstava, do okonćanja revizije nije izvršena njihova uplata u Budžet FBiH.

³³ „Sl. novine FBiH“, br. 71/21, 76/21 i 46/22



Do datuma izdavanja izvještaja izvršen je povrat sredstava Općine Fojnica (6.219 KM) i Općine Donji Vakuf (11.914 KM), a Općina Čelić kojoj je izdato rješenje o povratu u iznosu od 17.702 KM nije izvršila povrat sredstava jer je protiv navedenog rješenja pokrenula upravni spor. Postupak još nije okončan, te će Ministarstvo postupiti u skladu sa izrečenom presudom.

Sudske presude i rješenja po žalbama planirane su u iznosu od 200.000 KM, a riješeno je 50 zahtjeva u iznosu od 162.970 KM. U 2017. godini imenovano je Radno tijelo za rješavanje predmeta u ponovljenim postupcima provedenim po pravosnažnim sudskim presudama u oblasti novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju. U većini predmeta po rješenjima donesenim u ponovljenom postupku, vode se novi upravni sporovi.

Kontrolu provođenja propisanih procedura za ostvarivanje podrški za poljoprivredu na terenu obavlja Odsjek za kontrole u okviru Sektora za poljoprivredna plaćanja. Zakonom o novčanim podrškama propisane su mjere nadzora i kontrole prije isplate novčanih podrški, a Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji propisano je da se svaki klijent kontrolira minimalno jedanput u fazi proizvodnje. Nadzor i kontrolu u fazi proizvodnje na terenu potencijalnih klijenata, kao i tokom prikupljanja i obrade dokumentacije, a prije dostavljanja Ministarstvu, vrše kantonalni poljoprivredni inspektori, a dodatnu kontrolu i nadzor vrši federalna poljoprivredna inspekcija u saradnji sa kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom. Inspeksijski nadzor u provođenju navedenog Zakona i propisa donesenih na osnovu zakona vrše federalna poljoprivredna inspekcija organizirana u Federalnoj upravi za inspeksijske poslove i kantonalne poljoprivredne inspekcije organizirane u kantonalnim upravama za inspeksijske poslove. Inspeksijski nadzor vrši se u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u FBiH i Zakonom o inspekcijama u FBiH. Način kontrole svakog klijenta, kao i izgled Zapisnika propisan je Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji. Svaki mjesec sačini se mjesečni plan kontrola na bazi prijava proizvodnji i uputi Zahtjev za kontrolu svih klijenata koji su prijavili proizvodnju.

U revidiranoj godini intenziviran je broj zahtjeva za kontrole prema nadležnim kantonalnim upravama za inspeksijske poslove, Federalnoj upravi za inspeksijske poslove kao i kontrole Ministarstva i nadležnih kantonalnih ministarstava. Kantonalna ministarstva su izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju (4.270) odnosno 100%, te za sve zahtjeve u animalnoj proizvodnji (5.580) izuzev dijela kontrola kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka, a u tovu junadi i svinja dva puta u toku proizvodnje (na početku i na kraju proizvodnje). Federalna uprava za inspeksijske poslove izvršila je nadzor nad modelom poticaja proizvodnji kod 198 klijenata i 26 nadzora po modelu ruralnog razvoja – post kontrola zahtjeva iz 2020. godine. Nadležne kantonalne uprave za inspeksijske poslove su izvršile nadzor kod 336 klijenata po modelu poticaja proizvodnji u 2022. godini, a timovi za kontrolu Ministarstva izvršili su kontrolu na terenu svih (1.337) zahtjeva za model ruralnog razvoja, a koji su odobreni administrativnom kontrolom i kontrolu na terenu 25 zahtjeva po modelu ostalih vrsta novčanih podrški. Ministarstvo je dopisom od 29. 4. 2022. godine tražilo od Federalne uprave za inspeksijske poslove kontrolu svih proizvođača mlijeka. Federalna uprava za inspeksijske poslove dostavila je svoj izvještaj o izvršenom inspeksijskom nadzoru 9. 12. 2022. godine za izvršeni nadzor, u skladu sa objektivnim mogućnostima, limitiranim kadrovskim kapacitetom i obavezama prema ostalim zakonima. Inspektorat poljoprivredne inspekcije je realizirao nadzore u definisanim poticajnim okvirima proizvodnje mlijeka u skoro svim kantonima, sa prioriteto na one sa velikom proizvodnjom. Inspeksijski nadzori kod korisnika poticaja izvršeni su u periodu od maja do novembra 2022. godine kod 237 subjekata proizvođača mlijeka kod kojih nisu utvrđena odstupanja u odnosu na prijavljene proizvodnje. U proteklom periodu, na zahtjev Ministarstva, izvršena je i kontrola 15 klijenata od 20 koji vrše proizvodnju i vlastitu preradu mlijeka, a za jednog klijenta planirana je kontrola u julu 2023. godine i za ostala četiri prerađivača/proizvođača u međuvremenu je poslat zahtjev za inspeksijski nadzor.



Članom 27. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju utvrđeno je da nadzor i kontrolu u fazi proizvodnje na terenu potencijalnih klijenata, kao i tokom prikupljanja i obrade dokumentacije, a prije dostavljanja Ministarstvu, vrše kantonalni poljoprivredni inspektori. Dodatnu kontrolu i nadzor vrši federalna poljoprivredna inspekcija u saradnji sa kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom. S obzirom na to da je Programom utroška sredstava po modelu podrški proizvodnji za 2022. godinu po osnovu biljne i animalne proizvodnje odobreno 28.303 zahtjeva i da je izvršena kontrola zahtjeva po osnovu proizvodnje kravljeg, ovčijeg i kozijeg mlijeka samo za samo 252 korisnika od 5.019 (odobreno 18.453 zahtjeva u ukupnom iznosu od 44.818.206 KM), ne možemo potvrditi da je uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola u obimu definisanom Zakonom o novčanim podrškama.

Kada je u pitanju povrat sredstava, Federalna uprava za inspekcijske poslove donosi rješenja o povratu nenamjenski utrošenih sredstava, a Odsjek za pravne i kadrovske poslove vodi evidenciju klijenata koji su u obavezi da vrate sredstva. Kad rješenje o povratu postaje pravomoćno Ministarstvo u skladu sa članom 49. Zakona o novčanim podrškama za klijente koji počine prekršaj iz člana 23. ovog zakona izdaje rješenje o zabrani apliciranja za novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju kojim gube pravo na ostvarenje novčane podrške za period od tri godine, računajući od dana dostave pravomoćnog rješenja (subjekti imaju pravo pokretanja upravnog spora tužbom kod nadležnog kantonalnog suda u roku od 30 dana od prijema rješenja o zabrani). U članu 23. Zakona je definisano da su klijenti poljoprivredna gazdinstva te druga pravna i fizička lica koja mogu ostvariti pravo na novčane podrške ako ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- a) imaju sjedište, odnosno prebivalište na teritoriji Federacije,
- b) upisani su u registre iz člana 24. stav (1) ovog zakona,
- c) ispunjavaju ostale posebno propisane uslove.

Navedeni klijenti su dužni dobijena sredstva namjenski koristiti, a dokumentaciju na osnovu koje su ostvarili novčanu podršku čuvati tri godine od dana odobravanja novčane podrške.

Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji su propisani posebni uslovi za ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji u skladu sa Programom utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom FBiH koji se donosi za tekuću godinu.

U skladu sa članom 37. Zakona o novčanim podrškama poljoprivredna inspekcija ovlaštena je i dužna, između ostalog, nadzirati provođenje i primjenu ovog zakona i podzakonskih propisa donesenih na osnovu ovog zakona; nadzirati primjenu i provođenje propisa koji se odnose na raspodjelu i korištenje novčanih podrški te utvrđivati nezakonito dobivanje ili nenamjensku upotrebu sredstava za novčane podrške; naređivati korisniku povrat sredstava u slučaju nezakonitog dobivanja sredstava ili nenamjenske upotrebe sredstava, izdavati prekršajne naloge i podnositi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega; provoditi uvid u popis, spis zahtjeva i isprave koje se odnose na ostvarivanje svih vrsta novčane podrške; provjeravati vjerodostojnost dokumenata priloženih spisu zahtjeva za novčanu podršku kod subjekata koji su taj dokument izdali.

Uvidom u evidencije obavljenih inspekcija i dostavljenih rješenja o povratu utvrđeno je da je izdato ukupno šest rješenja za povrat sredstva dodijeljenih u 2021. godini. Na rješenja o povratu subjekt ima pravo na podnošenje žalbe Ministarstvu u roku od 8 dana od prijema.

Revizijom je utvrđeno da je na pet rješenja o povratu uložena žalba, od kojih je Ministarstvo prihvatilo samo jednu žalbu, a ostale su odbijene kao neosnovane. Dva korisnika su izvršila povrat sredstava, a Farma Omerović d.o.o. Ključ, čije su žalbe po osnovu dva rješenja o povratu odbijene, nije izvršila povrat u ukupnom iznosu od 32.760 KM.



Također, Federalna uprava za inspekcijske poslove izvršila je nadzor kod MALAK INVEST-PODRUŽNICA MALAK FARMA Kakanj i izdala Rješenje o povratu 11. 7. 2022. godine u iznosu od 7.480 KM zbog prekršaja člana 33. stav (1) tačke b) Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji. Izdatim rješenjem konstatovano je da nisu pronađene 187 ovce za koje je ostvaren poticaj, a za koje je korisnik dao izjavu da će ih zadržati dvije godine od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu podršku, i što predstavlja poseban uslov na osnovu kojeg su sredstva odobrena, što nije u skladu sa članom 33. stav 1) Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i članom 23. Zakona o novčanim podrškama. Za navedene ovce korisnik ne posjeduje zapisnik nadležne veterinarske organizacije ili kantonalnog veterinarskog inspektora o uginuću ili izlučivanju, radi remonta stada u toku godine. Inspektor je izdao nalog za povrat sredstava za nedostajući dio stada ($187 * 40 = 7.480$ KM) i dostavio rješenje o povratu Ministarstvu 14. 7. 2022. godine, a korisnik je uplatio sredstva povrata 5. 8. 2022. godine i nije uložio žalbu na rješenje o povratu.

Uvidom u zahtjeve korisnika za poticaje za 2022. godinu koji su dostavljeni nakon pravosnažnosti izdatih rješenja o povratu za proizvodnju i ostalih podrški po osnovu odobrenih sredstava u 2021. godini, odobrena su sredstva podrške istim korisnicima u ukupnom iznosu od 126.254 KM. Iako su rješenja o povratu postala pravosnažna, Ministarstvo nije u skladu sa članom 49. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju izdalo rješenja o zabrani apliciranja korisnicima koji su počinili prekršaj iz člana 23. ovog Zakona, kojim gube pravo na ostvarivanje novčane podrške za period od tri godine, računajući od dana dostave pravosnažnog rješenja.

Preporuke:

- *provoditi nadzor i kontrolu korisnika sredstava u fazi proizvodnje i fazi dodijeljenih poticajnih sredstava svih mjera, te izdavati rješenja o zabrani apliciranja svim klijentima koji počine prekršaj u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju;*
- *izvršiti uvid u dokumentaciju na osnovu koje su odobrene podrške korisnicima u 2022. godini nakon što su izdata rješenja o povratu, te na osnovu konstatovanog poduzeti adekvatne mjere.*

7.1.2.5 Poticaji za veterinarstvo

Poticaj za veterinarstvo planiran je u iznosu od 2.500.000 KM, a do 31. 12. 2022. godine realizovan u iznosu od 2.488.252 KM. Za realizaciju ovog transfera Vlada FBiH je Odlukom usvojila Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava utvrđenih Budžetom za 2022. godine.³⁴

Iznosi planiranih i realizovanih pozicija iz Programa dati su u tabeli:

Red. broj	Pozicija	Planirano Programom	Realizovano u 2022. godini	Realizovano u 2021. godini
1	2	3	5	5
1A	Ispitivanje zaraznih bolesti bruceloze, tuberkuloze, enzooske leukoze goveda, plavog jezika i salmoneloze. Ispitivanje uzoraka krvi životinja koje su pobacile i kopitara na infektivnu anemiju konja. Ispitivanje službenih uzoraka za prisutnost salmonelle kod žive peradi u odobrenim ili registriranim farmama. Ispitivanje u slučaju pojave bolesti zoonotičnog karaktera i drugih bolesti koje se sporadično javljaju, a čija pojava može značajno uticati na zdravlje životinja ili imati značajnije ekonomske posljedice. Ispitivanje na američku gnjiloću pčelinjeg legla (AGPL). Nadoknada štete za uginule, ubijene i neškodljivo uklonjene životinje. Provođenje mjera DDD-a na zaraženim imanjima i transportnim sredstvima.	2.393.000	2.392.951	2.259.701
1B	Educiranje vlasnika životinja i dodatno obrazovanje doktora veterinarske medicine putem savjetovanja i seminara	35.000	34.400	26.200

³⁴„Sl. novine FBiH“, br. 44/22



1C	Praćenje zdravstvene ispravnosti hrane životinjskog podrijetla u odobrenim i registrovanim objektima	65.000	60.901	56.020
1D	Osiguranje dijagnostikuma za potvrđivačke testove	7.000	0	7.000
	UKUPNO	2.500.000	2.488.252	2.348.921

Programom utroška sredstava „Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – Poticaj za veterinarstvo“ za 2022. godinu (u daljem tekstu: Program) obuhvaćeno je finansiranje provođenja mjera sprečavanja širenja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti koje su zakonska obaveza, u skladu sa visinom odobrenih sredstava u Budžetu FBiH za 2022. godinu.

Realizovani iznos od 2.392.951 KM odnosi se na kontrolu zaraznih bolesti, provođenje mjera dijagnostike, mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije i službeno uzorkovanje (dijagnostičko ispitivanje na tuberkulozu, brucelozu i enzootsku leukozu goveda). Programom je definisano koje se mjere provode, kriteriji za raspodjelu sredstava i cijene po vrsti dijagnostike za veterinarske stanice i ustanove.

Ministar je u julu 2022. godine donio Uputstvo o provođenju mjera za otklanjanje i sprečavanje zaraznih i parazitskih bolesti životinja za 2022. godinu³⁵ u kojem su propisane procedure provođenja mjera, krajnji rok za provedbu mjera i dostavljanje izvještaja sa pratećom dokumentacijom. Sektor za veterinarstvo kontrolisao je dostavljenu dokumentaciju veterinarskih stanica i ustanova, te su sačinjavana pojedinačna rješenja o ostvarivanju prava.

Najveći dio realizovanih sredstava u iznosu od 2.244.033 KM po osnovu 120 rješenja odnosi se na nadoknadu za dijagnostičko ispitivanje na zarazne bolesti kod životinja, te na nadoknadu štete za uginule, ubijene i neškodljivo uklonjene životinje u iznosu od 142.771 KM po osnovu 65 rješenja. Način realizacije dijagnostičkog ispitivanja utvrđen je Programom, a isplata nadoknade vrši se veterinarskim stanicama i ustanovama koje provode veterinarsku djelatnost. Nadoknada štete za uginule, ubijene i neškodljivo uklonjene životinje provodi se u skladu s Pravilnikom o postupku isplate nadoknade štete za neškodljivo uklonjene seropozitivne životinje.³⁶ Pravilnikom su propisani uslovi, način i dokumentacija koju korisnici treba da dostave kantonalnom ministarstvu nadležnom za poslove veterinarstva. Procjenu štete utvrđuje komisija koju imenuje kantonalno ministarstvo koje finansira 50% odobrenog iznosa, dok 50% finansira Ministarstvo. Rješenje o odobravanju nadoknade štete uz prateću dokumentaciju kantonalno ministarstvo dostavlja Ministarstvu gdje se vrši kontrola i donosi rješenje o odobravanju ili odbijanju predmeta.

Shodno Programu, finansirano je i praćenje zdravstvene ispravnosti hrane životinjskog porijekla u odobrenim i registrovanim objektima u iznosu od 60.901 KM i edukacija vlasnika životinja i dodatno obrazovanje doktora veterinarske medicine putem savjetovanja i seminara u iznosu od 34.400 KM.

Zbog nedostatka sredstava ostali su nerealizovani zahtjevi poticaja za veterinarstvo u 2022. godini u iznosu od 80.886 KM, koji su iskazani u vanbilansnoj evidenciji (vidjeti detaljnije u tački 8. Izvještaja), zbog čega nisu iskazani svi rashodi u periodu na koji se odnose. Rashodi i izdaci priznaju se na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno od plaćanja (izmirenja), u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 35. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Ministarstvo je zbog rasta cijena usluga i materijala koji se finansiraju iz ovog transfera u prvom budžetskom zahtjevu za 2023. godinu tražilo i povećanje sredstava za poticaj veterinarstvu na 6.500.000 KM. Budžetom za 2023. godinu odobreno je 2.700.000 KM, čime su obuhvaćene i neizmirene obaveze iz revidirane godine.

Preporuka:

- **obaveze po zaprimljenim zahtjevima priznavati u izvještajnom periodu na koji se odnose neovisno o plaćanju, u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.**

³⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 55/22

³⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 98/12, 88/18



7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

U finansijskim izvještajima iskazana je gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja u iznosu od 32.019.801 KM od čega je najznačajniji iznos odnosi na poziciju finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama u iznosu od 31.489.901 KM.

Kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 98.738 KM, evidentirana su na osnovu:

- Rješenja o zabrani apliciranja i povratu sredstava po osnovu pravosnažnih presuda općinskih sudova kojima se klijenti obavezuju na nadoknadu štete u iznosu od 59.672 KM;
- Rješenja o povratu neutrošenih sredstava ispaćenih za tri korisnika u svrhu sufinansiranja programa poticaja proljetne sjetve u 2020. godini u iznosu od 35.835 KM;
- Potraživanja po osnovu pogrešno uplaćenih sredstava u iznosu od 3.000 KM;
- Rješenja o povratu sredstava doznačenih za realizaciju propisanih mjera zdravstvene zaštite životinja iz sredstava Programa „Poticaj za veterinarstvo“ za 2014. godinu u iznosu od 231 KM.

Na kratkoročnim razgraničenjima iskazana su razgraničenja obaveza po sudskim presudama iz radnih odnosa i rješenjima o izvršenju u iznosu od 431.154 KM.

7.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti 447.246 KM (nabavne vrijednosti 3.160.846 KM i ispravke vrijednosti 2.713.600 KM). U toku godine iskazano je povećanje stalnih sredstava kroz nabavke u iznosu od 123.225 KM, od čega se 109.536 KM odnosi na nabavke stalnih sredstava (računarske opreme 105.246 KM i namještaja 4.290 KM), a 13.689 KM odnosi se na softvere i licence. Donirana je i kompjuterska oprema (5.415 KM) koja je nabavljena u okviru EUŠAGRI i EU4Business projekata koje implementira UNDP BiH. Na osnovu Odluke o odobravanju prijenosa i isknjižavanja dijela stalnih nematerijalnih sredstava Generalnog sekretarijata Vlade FBiH³⁷ od 22. 10. 2022. godine izvršeno je uknjižavanje stalnih nematerijalnih sredstava (109 licenci nabavne vrijednosti 209.979 KM, ispravke vrijednosti 0 KM) u knjigovodstvenu evidenciju Ministarstva. Ministarstvo je na osnovu dostavljene Odluke Vlade FBiH sačinilo Odluku o uknjiženju nematerijalnih sredstava kojim su se licence koje koristi Ministarstvo, a na osnovu podataka iz Liste institucija FBiH i specifikacija stalnih nematerijalnih sredstava sa iskazanim finansijskim vrijednostima, iskazale u pomoćnim evidencijama. U skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, Ministarstvo je za 70 licenci koje su nabavljene u ranijem periodu pojedinačne vrijednosti od 681,45 KM izvršilo otpis u ukupnom iznosu od 47.702 KM.

Isknjižena su dva automobila nabavne vrijednosti 68.327 KM, sadašnje vrijednosti 0 KM, nakon što je Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH izvršila njihovu prodaju putem javne licitacije na osnovu odluke Vlade FBiH. Obračunata je amortizacija u iznosu od 186.933 KM. Nakon obavljenog popisa izvršena su i preknjižavanja na stalna sredstva van upotrebe do okončanja postupka rashodovanja sredstava (38.755 KM, sadašnja vrijednost 0 KM).

U skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor, budžetski korisnici vrše revalorizaciju imovine, obaveza i izvora sredstava. Knjigovodstveni iznos stalnih sredstava treba korigovati ako je opći indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda porastao za više od 10% tokom tekuće godine, odnosno od datuma nabavke sredstava ili datuma posljednjeg korigovanja vrijednosti. Revalorizacija se obavlja primjenom indeksa promjene cijene, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku. Efekti revalorizacije povećavaju izvore stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne vrijednosti i rezultata revalorizacije otpisane vrijednosti.

³⁷ „Sl. novine FBiH“ br. 85/22



Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. godine porastao je za 17,4%. Uzimajući u obzir sadašnju vrijednost stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava na 31. 12. 2022. godine, efekt revalorizacije bi bio povećanje knjigovodstvene vrijednosti stalnih sredstava od 71.077 KM. Sredstva u pripremi se ne revalorizuju.

Prema izjavi odgovornih osoba Ministarstva, vođenje pomoćne evidencije stalnih sredstava povjereno je Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH (u daljem tekstu: Služba). Prethodnih godina Služba je odvojeno vodila pomoćnu evidenciju, dok je Ministarstvo vršilo finansijsko evidentiranje nabavke stalnog sredstva kroz Glavnu knjigu.

S tim u vezi, Ministarstvo je od Službe dobilo informaciju da je Federalnom ministarstvu finansija upućena inicijativa kako bi se revalorizacija izvršila kroz modul stalnih sredstava ISFU sistema. S obzirom na to da nije dato uputstvo za primjenu i nije obezbijeđena tehnička podrška za vršenje revalorizacije putem modula stalnih sredstava, nije izvršena revalorizacija.

Revalorizacija se vrši primjenom kumulativnog iznosa rasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku na način da povećava vrijednost izvora stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne i ispravke vrijednosti, kako bi se u periodu inflacije njihova vrijednost uskladila. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. godine porastao je za 17,4%, što je iziskivalo revalorizaciju. S obzirom na to da nisu stvoreni tehnički uslovi, Ministarstvo nije izvršilo revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s propisima za budžetske korisnike.

Preporuka:

- **izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor.**

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 32.019.801 KM, a odnose se na kratkoročne tekuće obaveze (28.801.849 KM), obaveze prema zaposlenima (283.918 KM) i kratkoročna razgraničenja (2.934.034 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze odnose se na obaveze po osnovu: subvencija privatnim preduzećima i poduzetnicima (28.180.110 KM, od čega za poticaj poljoprivredi 27.368.415 KM i poticaj veterinarstvu 811.695 KM), dobavljača (175.169 KM), službenih putovanja (3.190 KM), ugovora o djelu i naknade za rad u komisijama (7.022 KM), naknade za rad u komisijama – podračun za polaganja stručnih ispita i registraciju lijekova (2.525 KM) i po sudskim presudama iz radnih odnosa i rješenjima o izvršenu (431.154 KM). Obaveze prema zaposlenima iskazane su u iznosu od 283.918 KM i odnose se na obaveze za plaće i naknade troškova zaposlenih za decembar 2022. godine.

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene prihode po osnovu: izvršenog prenosa neiskorištenih namjenskih sredstava u iznosu od 2.934.034 KM (sredstva sa podračuna za korištenje šuma 2.781.336 KM i sredstva za organizaciju polaganja stručnih ispita i registraciju lijekova 51.848 KM) i evidentiranih potraživanja po osnovu rješenja o povratu sredstava po programima poticaja poljoprivredi i veterinarstvu (95.738 KM). Razgraničeni rashodi (5.112 KM) iskazani su po osnovu povrata isplaćenih poticaja u poljoprivredi zbog pogrešnog ili zatvorenog računa korisnika.

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor na vanbilansnoj evidenciji iskazuju se poslovni događaji koji nemaju direktnog uticaja na sredstva i izvore sredstava, nego samo otvaraju mogućnost za takve uticaje u budućnosti (garancije, mjenice, tuđa sredstva, uslovna-potencijalna potraživanja i obaveze). Ministarstvo je iskazalo na vanbilansnoj evidenciji potencijalne obaveze u iznosu od 252.567 KM, a njihova struktura data je u tabelarnom pregledu:



Red. br.	Vrsta obaveze	Stanje na 31. 12. 2022.	Stanje na 31. 12. 2021.	Indeks (3/4)x 100
1	2	3	4	5
1.	Nerealizovani zahtjevi po modelu podrške proizvodnji	122.374	54.873	223
2.	Nerealizovani zahtjevi poticaja za veterinarstvo	80.886	0	-
3.	Ostale obaveze (ugovori o vještačenjima iz 2015. godine)	11.691	30.402	38
4.	Obaveze za rasplodne junice i sistem krava-tele iz 2016. godine	18.900	18.900	100
5.	Namjenski depozit kod Razvojne banke	18.716	18.716	100
	Ukupno	252.567	122.890	206

Nerealizovani zahtjevi po modelu podrške proizvodnji se odnose na zahtjeve koji su obustavljeni (54.873 KM) po zaključcima Radne grupe iz 2018. godine i nerealizirani zahtjevi po modelu poticaja proizvodnji iz 2022. godine u iznosu od 67.500 KM za koje je vršena dodatna kontrola/provjera u nadležnom kantonalnom ministarstvu.

Nerealizovani zahtjevi poticaja za veterinarstvo iz 2022. godine zbog nedostatka sredstava za: 22 zahtjeva za naknadu štete za neškodljivo uklonjene životinje u iznosu od 29.949 KM, dva zahtjeva za naknadu veterinarskim stanicama za provedbu propisanih mjera dijagnostičkog ispitivanja tuberkuloze u iznosu od 47.820 KM i osam zahtjeva za naknadu veterinarskim stanicama za provedbu mjere dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije farmi u iznosu od 3.118 KM.

Ostale obaveze po ugovorima za vještačenja iz oblasti poljoprivrede i građevinarstva su nastale na osnovu ugovora zaključenih u prvom kvartalu 2015. godine, u periodu privremenog finansiranja FBiH, te navedena sredstva za ove namjene nisu planirana u Budžetu FBiH 2015. godine.

Namjenski depozit kod Razvojne banke FBiH otvoren je na osnovu potpisanog Protokola o saradnji i Ugovora o formiranju namjenskog depozita sa Razvojnou bankom FBiH 6. 4. 2020. godine kojim se realizuju sredstva investicijskih ulaganja u oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije. U tu svrhu Ministarstvo je kod banke deponovalo po 2.000.000 KM u 2020. i 2021. godini i neiskorišteni iznos na kraju godine iznosi 18.716 KM, te se evidentira na vanbilansnoj poziciji radi praćenja realizacije u budućem periodu.

9. JAVNE NABAVKE

Ministarstvo je 31. 5. 2022.godine donijelo Plan javnih nabavki za 2022. godinu, a u toku godine izvršena je jedna izmjena i dopuna. Predviđene su nabavke roba, usluga i radova u vrijednosti od 575.165 KM³⁸ (dva otvorena postupka u vrijednosti od 198.900 KM, deset konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda u vrijednosti od 266.175 KM, osam direktnih sporazuma u vrijednosti od 49.140 KM i jedan putem Aneksa II dio B u vrijednosti od 40.950 KM).

Prema pregledu provedenih postupaka, Ministarstvo je provelo 22 postupka javnih nabavki ukupne vrijednosti 468.826 KM, i to: dva otvorena postupka (198.845 KM), deset konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda (231.198 KM) i deset direktnih sporazuma (38.784 KM). Izvršen je uvid u procedure nabavke putem dva otvorena postupka u vrijednosti od 198.845 KM (nabavka usluga - održavanja registara, aplikacija i web portala i nabavka računarske opreme), sedam konkurentskih zahtjeva u vrijednosti od 205.938 KM (nabavka kancelarijskog materijala, usluga osiguranja lica i vozila, usluga održavanja IT infrastrukture, tonera i kertridža, nafte i destilata, usluga štampanja i distribucije obrazaca i nabavka produženja postojećih licenci za antivirus) i šest direktnih sporazuma u iznosu od 26.856 KM (nabavka kancelarijskog namještaja, autoguma, rekonstrukcija radnih prostorija, nabavka i ugradnja kancelarijskih itisona, skidanje i odvoz starih kancelarijskih itisona i usluge popravke i održavanja računarske opreme).

³⁸ Svi iznosi navedeni su sa uračunatim PDV-om.

Postupak nabavke usluga štampanja putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, pokrenut je Odlukom 29. 6. 2022. godine, procijenjene vrijednosti 30.000 KM bez PDV-a. Tendersku dokumentaciju preuzelo je deset subjekata. Ponudu su dostavila dva ponuđača, a komisija je prilikom pregleda i ocjene zaprimljenih ponuda odbacila jednu iz razloga što premašuje procijenjenu vrijednost javne nabavke (dostavljena ponuda u iznosu od 35.974 KM bez PDV-a) iako je planirano provođenje e-aukcije, te je ugovor dodijeljen drugom ponuđaču. Navedeno smatramo neopravdanim zato što je postojala mogućnost snižavanja cijena prilikom provođenja e-aukcije.

Nabavka i ugradnja kancelarijskih itisona, kao i usluga skidanja i odvoza starih itisona provedena je putem dva direktna sporazuma nakon kojih su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 8.140 KM što nije u skladu sa članom 15. stav 6. Zakona o javnim nabavkama kojim je definisano da nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka.

Preporuka:

- ***postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu koji se odnosi na provođenje e-aukcije i primjene odgovarajućeg postupka nabavke, kako bi se postigla pravična i aktivna konkurencija.***

10. PROJEKTI FINANSIRANI KREDITNIM I GRANT SREDSTVIMA

Prema Uredbi o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH³⁹ Ministarstvo bi putem organizacione jedinice u svom sastavu trebalo da implementira projekte. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstvo je predvidjelo Službu za upravljanje projektima, sa tri jedinice za implementaciju i 17 sistematizovanih radnih mjesta. Međutim, u Ministarstvu uspostavljena je samo Jedinica za upravljanje Projektom „Snabdijevanje vodom i sanitacija u FBiH” koja ima tri zaposlenika, a implementaciju poslova Jedinice za koordinaciju Projekta razvoja stočarstva i ruralnog finansiranja i Jedinice za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi, obavljaju vanjski saradnici koji su angažovani po ugovoru o djelu.

Zaključkom Vlade FBiH od 15. 7. 2021. godine Ministarstvo je zaduženo da u finansijskom zahtjevu za Budžet FBiH za 2022. godinu planira troškove za implementaciju projekata razvrstanih po odgovarajućim ekonomskim kodovima, a na osnovu podataka o dosadašnjim troškovima i troškovima planiranim za naredni period. U skladu sa navedenim zaključkom Ministarstvo je 19. 8. 2021. godine dostavilo zahtjev za povećanje limita budžeta za 2022. godinu u iznosu od 830.050 KM (480.187 KM za potrebe plaća, naknada i doprinosa kao i 397.071 KM za izdatke za materijal, sitan inventar i usluge) u svrhu upošljavanja 14 zaposlenika koji bi radili na projektima Jedinice za koordinaciju Projekata razvoja stočarstva i ruralnog finansiranja i Jedinice za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi. Budžetski limit nije uvećan Budžetom za 2022. godinu, te jedinice za implementaciju projekata nisu uspostavljene u sastavu Ministarstva.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, Jedinica za upravljanje Projektom „Snabdijevanje vodom i sanitacija u FBiH” nastavila je sa realizacijom Projekta „Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda u Federaciji BiH” – WATSAN BiH (planirano realizovati 22.320.381 KM, a realizovano 6.795.048 KM). U izvještaju o napretku ovog Projekta navedena su i nedostajuća sredstva za realizaciju u iznosu od 28.876.505 KM koja su trebala biti obezbijeđena iz budžeta općina kao previđeni sufinansirajući dio projekta. Jedinica za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi PIU – Sarajevo, koja nije u sastavu Ministarstva, implementirala je dva projekta: Projekt razvoja navodnjavanja – IDP (planirana realizacija: 406.920 KM, a realizovano 379.705 KM) i Projekt zaštite od poplave Drine – FPP (planirano 178.521 KM, a realizovano 79.219 KM). Ured za implementaciju projekata – PCU Sarajevo, koji također, nije u sastavu Ministarstva, u toku godine implementirao je Projekt razvoja ruralne konkurentnosti – RCDP (planirano 905.820 KM, a realizovano 1.185.142 KM) i Projekt razvoja ruralnih preduzeća i poljoprivrede – READP (planirano 6.617.336 KM, a realizovano 3.331.078 KM).

³⁹ „Sl. novine FBiH”, br. 106/14, 27/19



Nadležne jedinice su kvartalno izvještavale o planu i utrošku sredstava kojima se finansiraju razvojni projekti putem IP obrazaca Ministarstvo i Federalno ministarstvo finansija, u skladu sa članom 17. Uredbe.

Za dva završena projekta ostale su aktivne kreditne linije plasiranih sredstava finansijskim institucijama (bankama i mikrokreditnim organizacijama), a koja su se trebala na revolving osnovi koristiti dalje za kreditiranje fizičkih lica i pravnih subjekata u ruralnim područjima. U 2013. godini, a zatim i u 2014. godini podnesena je Inicijativa za raskid Ugovora i povrat cjelokupnog iznosa povučenih sredstava iz razloga jer banke i mikrokreditne organizacije ne poštuju dogovorene uslove, te su prihvatile tu inicijativu. Supsidijarnim kreditnim sporazumom između Federalnog ministarstva finansija i Nove banke Banja Luka bilo je predviđeno da, nakon završetka projekta PIU šumarstvo prenese svoje obaveze u dijelu praćenja i izvještavanja o korištenju navedenih sredstava, kao i uplaćivanja kamata u Budžet FBiH.

Pregled završenih projekata dat je u tabeli:

Naziv projekta	Implementator	Godina završetka	Plasirana sredstava
1	2	3	4
Projekat Razvoj stočarstva i ruralnog finansiranja/ FBiH (IFAD III – 562 BA) ⁴⁰	Ured za koordinaciju (PCU)	2008	12.637.755
Projekat Mala komercijalna poljoprivreda ⁴¹	Jedinice za šumarstvo PIU	2009	10.421.709
Ukupno			23.059.464

U toku revidirane godine prezentovana nam je dokumentacija za dio vraćenih sredstava u budžet po osnovu Projekta razvoja male komercijalne poljoprivrede (Nova banka Banja Luka posljednja rata uplaćena 26. 6. 2019. godine u iznosu od 3.574.046 KM, Mikrokreditno društvo EKI posljednja rata uplaćena 10. 4. 2017. godine u iznos od 1.217.290 KM i Mikrokreditna fondacija SUNRISE posljednja rata uplaćena 23. 4. 2017. godine u iznosu od 1.417.977 KM). **Međutim, nije prezentirana dokumentacija o povratu sredstava po projektu Razvoja stočarstva i ruralnog finansiranja u FBiH (IFAD – 562 BA) sa rokom povrata koji je počeo 26. 8. 2015. godine (12 godina nakon povlačenja prve tranše). Ured za koordinaciju projekata PCU koji je ovlašten da u ime i za račun Ministarstva obavlja tehničke poslove koordinacije i implementacije Ugovora sa bankama i mikrokreditnim organizacijama obraćao se Federalnom ministarstvu finansija zahtjevom za potvrdom o konačnom izmirenju obaveza po Supsidijarnim kreditnim sporazumima, za šta nisu dobili informaciju niti dokumentaciju kojom bi potvrdili povrat sredstva.**

Knjigovodstvena evidencija vezana za utrošak sredstava preko posebnih transakcijskih računa, izvan Jedinstvenog računa Trezora FBiH, vodi se u Sektoru za realizaciju projekata i projektnim jedinicama u pomoćnim evidencijama u vidu tabela utroška sredstava. U skladu s odredbama Zakona o trezoru u FBiH, sve prihode i primitke, rashode i izdatke potrebno je planirati kroz Budžet, sve promjene voditi u Glavnoj knjizi Trezora, a poslovanje obavljati preko JRT-a ili, po potrebi, preko posebnih podračuna u okviru JRT-a.

Ministarstvo nije uspostavilo odgovarajuću knjigovodstvenu evidenciju i nije sačinilo finansijske izvještaje za razvojno-investicijske projekte koji se realizuju putem posebnih transakcijskih namjenskih računa otvorenih u ime Ministarstva izvan Jedinstvenog računa Trezora, s obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije preduzelo aktivnosti da se ispoštuju zakonske odredbe utvrđene Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i drugim propisima u dijelu knjigovodstvenog evidentiranja, finansijskog izvještavanja i godišnjeg obračuna za ove projekte. Navedeno je suprotno odredbama Zakona o trezoru u FBiH, kojim je propisano da se sva javna novčana sredstva, uključujući i primitke od kredita i zajmova, obavezno uplaćuju na Jedinstveni račun Trezora, svi računi se drže i vode u ime Federalnog ministarstva finansija, a transakcije koje se odnose na dugove i programe finansirane iz inostrane ili domaće pomoći evidentiraju se u Glavnoj knjizi trezora.

⁴⁰ Sredstva realizovana putem finansijskih institucija: UniCredit banka d.d. Sarajevo, Intesa San Paolo banka d.d. Sarajevo, Volksbanka d.d. Sarajevo, ProCredit banka d.d. Sarajevo i Mikrokreditne organizacije „PRIZMA MIKRO“ Sarajevo

⁴¹ Sredstva realizovana putem finansijskih institucija: Mikrokreditne organizacije SUNRISE i EKI i Nove banke Banja Luka



S obzirom na to da Ured za implementaciju projekata PCU – Sarajevo i Jedinica za implementaciju projekata u šumarstvu i poljoprivredi PIU – Sarajevo, koje su u nadležnosti Ministarstva, nisu organizovane u skladu s Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, ne možemo potvrditi da su ove dvije jedinice organizovane u skladu sa podzakonskim aktima jer poslove nisu obavljali zaposlenici Ministarstva u okviru Službe za upravljanje projektima. Također, imajući u vidu ovakav način rada, ne možemo potvrditi da se vrši adekvatan nadzor nad radom ovih jedinica.

Preporuke:

- *u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i Uredbom o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija u FBiH uspostaviti službu za upravljanje projektima;*
- *osigurati dokumentaciju povrata sredstava u Budžet FBiH za projekat Razvoj stočarstva i ruralnog finansiranja FBiH, u skladu sa supsidijarnim kreditnim sporazumom između Federalnog ministarstva finansija i finansijskim institucijama.*

11. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ministarstvo je 29. 5. 2023. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U komentaru su dostavljena obrazloženja i dokumentacija za nalaze: odobranje poticaja u 2022. godini za korisnike koji su prekršili uslove na osnovu kojih su ostvarili poticaje u 2021. godini; izdavanje rješenja o odbijanju prava na poticaje po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine; Zeleni izvještaj za 2022. godinu; provođenje nadzora i kontrola kantonalnih poljoprivrednih inspektora i federalne poljoprivredne inspekcije za odobrene poticaje proizvodnje mlijeka; uspostavljanje sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru; knjigovodstveno evidentiranje sredstava u obliku prava; revalorizaciju stalnih sredstava; povrat nenamjenski utrošenih sredstava za sjetvu 2021. godine i provođenje e-aukcije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Prihvaćena su i inkorporirana u konačan Izvještaj obrazloženja sa dodatnom dokumentacijom, koja se odnose na sljedeće:

- u vezi iznosa poticaja koji su odobreni korisnicima u 2022. godini, a koji su prekršili uslove za odobranje poticaja u 2021. godini, Ministarstvo je navelo u obrazloženju i priloženoj dokumentaciji da su izuzeti za odobranje samo zahtjevi koji su dostavljeni Ministarstvu nakon pravosnažnog rješenja o povratu;
- na osnovu dostavljenih rješenja o odbijanju prava na poticaje po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine prihvaćen je broj izdatih rješenja do okončanja revizije, ali još uvijek nisu izdata rješenja o odbijanju za sve korisnike (70 rješenja od 242);
- dopunjen je nalaz za izvršene inspekcijske kontrole koje je izvršila Federalna uprava za inspekcijske poslove, na zahtjev Ministarstva, za odobrene poticaje proizvodnje mlijeka u 2022. godini. Iako je Ministarstvo dostavilo zahtjev za kontrole svih korisnika poticaja za mlijeko, obavljen je nadzor samo za 5% korisnika, zbog čega nadzor i kontrola kantonalnih poljoprivrednih inspektora i federalne poljoprivredne inspekcije i dalje nisu provedeni u dovoljnom obimu u odnosu na iznos doznačenih sredstava;
- prihvaćena je dokumentacija kojom je dokumentovano knjigovodstveno evidentiranje sredstava u obliku prava – licenci u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor;
- dostavljena je i dodatna dokumentacija za primljene uplate povrata nenamjenski utrošenih sredstava za sjetvu iz 2021. godine, koje su izvršene u 2023. godini.



Komentari koji nisu prihvaćeni jer nije dostavljena dodatna dokumentacija niti relevantna obrazloženja koja bi uticala na promjenu nalaza odnose se na sljedeće:

- u dostavljenom obrazloženju za osnovu za izdavanje rješenja o zabrani apliciranja Ministarstvo smatra da nisu ispunjeni uslovi iz člana 49, u vezi sa članom 23. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju. Ministarstvo je stava da podrške proizvodnji predstavljaju model direktnih plaćanja poljoprivrednicima, a ta sredstva služe kao podrška dohotku poljoprivrednih gazdinstava i nemaju nikakve druge posebne namjene koje bi bile propisane Zakonom o novčanim podrškama ili važećim Pravilnikom. Zbog navedenog ne može se izdati zabrana apliciranja zbog nenamjenskog utroška. Također, u obrazloženju se navodi da se može zaključiti da je klijent počinio prekršaj iz člana 23. Zakona onog momenta kada nadležni organ (nadležna inspekcija ili nadležni sud) izda prekršajni nalog te kada on postane konačan, odnosno kada sud donese rješenje o prekršaju koje postane pravosnažno. Prema mišljenju Ministarstva, upravna mjera povrata dobijenih novčanih sredstava koju izdaju inspektori nije prekršaj i ne predstavlja osnov za zabranu apliciranja. Uz obrazloženje nije dostavljena nikakva dokumentacija koja bi navode potvrdila. S obzirom na to da je članom 37. stav 3. Zakona o novčanim podrškama poljoprivredna inspekcija ovlaštena i dužna naređivati korisniku povrat sredstava u slučaju nezakonitog dobivanja sredstava ili nenamjenske upotrebe sredstava, smatramo da je došlo do prekršaja, zbog čega su i izdata rješenja o povratu, koje je i Ministarstvo potvrdilo odbijanjem uložene žalbi. Iako je Ministarstvo nadležno za izdavanje rješenja o zabrani apliciranja, nije nam dostavljena dokumentacija kojom bi se potvrdilo da se Ministarstvo obraćalo Federalnoj upravi za inspekcijske poslove za nadzor i izdavanje prekršajnih naloga na osnovu koji bi izdali rješenja o zabrani apliciranja. Naime, članom 37. stav 5. Zakona o novčanim podrškama definisano je da inspektor izdaje prekršajne naloge i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, kao što je i Pravilnik o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji;
- u vezi nalaza u kojem je konstatovano da Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti na uspostavljanju sistema FUK-a, te da drugu godinu nije sačinjen ni godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema FUK-a, dostavljena je informacija da je na sastanku stručnog kolegija održanog 6. 12. 2022. upoznat kolegij da je, s obzirom na složenost poslova u vezi sa izradom mape poslovnih procesa, identifikaciju rizika za ključne procese i slično, potrebno formirati radnu grupu koja bi se sastojala od predstavnika sektora kako bi se izvršilo potrebno. Budući da je Zakon usvojen još u 2016. godini, a podzakonski akti u 2017, ne možemo prihvatiti obrazloženja zašto Ministarstvo sa ovako značajnim budžetskim sredstvima i nadležnostima još uvijek nije uspostavilo sistem internih kontrola u skladu sa zakonskim propisima;
- u vezi revalorizacije stalnih sredstava u komentaru je navedeno da obračun revalorizacije za Ministarstvo vrši Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, i da se evidentiranje svih promjena vezanih za stalna sredstva vrši u pomoćnoj evidenciji te se ona automatski eksportuje i knjiži i u glavnu knjigu Ministarstva, te se ne može raditi „ručno“, te da se preporuka ne treba pisati Ministarstvu. Iako Ministarstvo ne vrši samostalno evidenciju stalnih sredstava, rukovodstvo Ministarstva odgovorno je da osigura da finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane;
- iako je Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja e-aukcije određeno da se prije zakazivanja e-aukcije u sistem unose sve prihvatljive ponude, e-aukcija je način provođenja dijela postupka javne nabavke, koji uključuje podnošenje novih cijena, izmijenjenih naniže, ili cijena i novih (poboljšanih) vrijednosti koje se odnose na određene elemente ponuda. Zbog navedenog, komentar koji je dat za preporuku koja se odnosi na provođenje postupaka javnih nabavki ne možemo prihvatiti jer je postojala mogućnost da putem e-aukcije dođe do snižavanja cijena putem aktivne konkurencije kroz nadmetanje, u cilju najefikasnijeg korištenja javnih sredstava.

Sve organizacione jedinice Ministarstva su razmotrile Nacrt izvještaja te su dostavile svoja očitovanja, u kojima konstatuju da nemaju primjedbi na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2022. godinu, osim navedenih.

Reviziju Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva obavio je revizorski tim u sastavu: Azra Džeko – voditeljica tima, i Ajla Kurbašić – članica tima.

Voditeljica tima

Azra Džeko, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju**

Kimeta Bihorac, s. r.

V PRILOG

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**
- 3. PREGLED KORISNIKA POTICAJA PO OSNOVU BILJNE I ANIMALNE PROIZVODNJE**
- 4. PREGLED KORISNIKA POTICAJA PO MODELU RURALNOG RAZVOJA**

Identifikacioni broj: 4200712570001

Sifra po kvalifikacionoj djelatnosti: 84.11

Organizacioni broj: 2401

Operativni broj:

Funkcionalni kod: 0420

Fond:

Nadležno ministarstvo
FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA
Potrošačka jedinica-glava
Sarajevo-Novo Sarajevo
Sjedište potrošačke jedinice

 Pojedinačni obrazac

 Konsolidovani obrazac

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

Period izvještavanja od 01.01.2022 do 31.12.2022. godine

- u KM-

Redni broj	Broj Konta	Pozicija	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4 - 3)	Procenat (4/3) x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
	1	2		3	4	5	6	7
1		PRIHODI (2 + 17 + 35)	200		235.968	233.200	235.968	
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3 + 7 + 9 + 11 + 13 + 14 + 15 + 16)	201		0	0		
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (od 4 do 6)	202					
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203					
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204					
6	711900	Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205					
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7 = 8)	206					
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207					
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (9 = 10)	208					
10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209					
11	714000	Porez na imovinu (11 = 12)	210					
12	714100	Porez na imovinu	211					
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212					
14	716000	Porezi na dohodak	213					
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214					
16	719000	Ostali porezi	215					
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18 + 26 + 34 + 35)	216		235.968	233.200	235.968	

18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (od 19 do 25)	217		16.121	18.209	16.121	
19	721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	218					
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219		16.121	18.209	16.121	
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220					
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221					
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222					
24	721600	Prihodi od privatizacije	223					
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224					
26	722000	Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga (od 27 do 33)	225		219.847	214.991	219.847	
27	722100	Administrativne takse	226					
28	722200	Sudske takse	227					
29	722300	Komunalne naknade i takse	228					
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229		91.719	113.891	91.719	
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	230		21.408	18.592	21.408	
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231		70.715	72.194	70.715	
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232		36.005	10.314	36.005	
34	723000	Novčane kazne	233					
35	777000	Drugi tekući prihodi	234					
36		PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 37 do 42)	235					
37	731100	Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	236					
38	732100	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	237					
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	238					
40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239					
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240					
42	733100	Donacije	241					
43		RASHODI (44 + 47 + 48 + 58 + 67 + 75 + 80)	242	113.750.201	112.232.907	92.750.687	-1.517.294	99%
44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45 + 46)	243	3.275.240	3.206.138	2.972.364	-69.102	98%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	2.836.058	2.700.837	2.562.505	-135.221	95%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	439.182	505.301	409.859	66.119	115%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	297.764	283.587	268.607	-14.177	95%
48	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge (od 49 do 57)	247	617.744	597.807	743.456	-19.937	97%
49	613100	Putni troškovi	248	55.500	58.047	45.468	2.547	105%



50	613200	Izdaci za energiju	249						
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	85.304	75.991	77.618	-9.313	89%	
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	60.000	69.636	69.925	9.636	116%	
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	34.000	47.884	31.557	13.884	141%	
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253						
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	135.500	156.397	150.151	20.897	115%	
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	21.000	16.136	20.988	-4.864	77%	
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	226.440	173.716	347.749	-52.724	77%	
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (od 59 do 66)	257	109.559.453	108.145.375	88.766.260	-1.414.078	99%	
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258	1.000.000		50.000	-1.000.000	0%	
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	20.000	19.876	16.598	-124	99%	
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260						
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261						
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262	108.500.000	108.123.460	88.563.971	-376.540	100%	
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263						
65	614700	Tekući transferi u inostranstvo	264						
66	614800	Drugi tekući rashodi	265	39.453	2.039	135.691	-37.414	5%	
67	615000	Kapitalni transferi (od 68 do 74)	266	0	0	0	0		
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267						
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268						
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269						
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270						
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271						
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272						
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273						
75	616000	Izdaci za kamate (od 76 do 79)	274	0	0	0	0		
76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	275						
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276						
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277						
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278						
80	600000	Tekuća budžetska rezerva	279						
81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 - 41)	280	-113.750.201	-111.996.939	-92.517.487	1.753.262	98%	
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281						
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84 + 85 + 86)	282						
84	811100 (osim 811122 i 811123)	Primici od prodaje stalnih sredstava	283						

85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284						
86	811900	Ostali kapitalni primici	285						
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (od 88 do 93)	286	217.020	129.125	69.178	-87.895	59%	
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287						
89	821200	Nabavka građevina	288						
90	821300	Nabavka opreme	289	70.000	109.536	44.823	39.536	156%	
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290						
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291	140.000	13.689	18.545	-126.311	10%	
93	821600	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	292	7.020	5.900	5.810	-1.120	84%	
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 - 83)	293	217.020	129.125	69.178	-87.895	59%	
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 - 94)	294	-113.967.221	-112.126.064	-92.586.665	1.841.157	98%	
96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295						
97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (od 98 do 104)	296						
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297						
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298						
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299						
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300						
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	301						
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302						
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303						
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (od 106 do 112)	304						
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305						
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	306						
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307						
109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308						
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309						
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310						
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311						
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 - 105)	312						



114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313					
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116 + 120)	314					
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117 + 118 + 119)	315					
117	814100	Zajmovi primljeni kroz Državu	316					
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317					
119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318					
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121 + 122 + 123)	319					
121	815100	Zajmovi primljeni kroz Državu	320					
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321					
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322					
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (od 125 do 130)	323					
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz Državu	324					
126	823200	Vanjske otplate	325					
127	823300	Otplata domaćeg zaduživanja	326					
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327					
129	823500	Otplata duga po izdatim garancijama	328					
130	823600	Otkup duga	329					
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (115 - 124)	330					
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95 + 113 + 131)	331	-113.967.221	-112.126.064	-92.586.665	1.841.157	98%

Sarajevo-Novo Sarajevo, 20.02.2023.
Mjesto i datum

TOROMAN (MIDHAT) VILDANA
Certifikovani računovođa

Šemsudin Dedić
Rukovodilac

CR-4699/5
Broj dozvole

M.P.

033/726-568
Kontakt

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

0
Nadležno ministarstvo

FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA Sarajevo
Potrošačka jedinica - glava

Sarajevo-Novo Sarajevo
Sjedište potrošačke jedinice

Obrazac BS
4200712570001
Identifikacioni broj
84.11
Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti
2401
Organizacioni broj
0
Operativni broj
0420
Funkcionalni kod
0
Fond
Pojedinačni obrasci:
Konsolidovani obrasci:

BILANS STANIA
na dan 31.12.2022. godine

- u KM -

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
1	2	3	4	5	6	
1		I AKTIVA				
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3 do 10)	001	32.019.801	25.556.924	125,29
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	8	239	3,35
4	120000	Vrijednosni papiri	003			
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004	98.738	216.014	45,71
6	140000	Kratkoročni plasmani	005			
7	160000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	006	31.489.901	24.954.530	126,19
8	210000	Zalihe materijala i robe	007			
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008			
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009	431.154	386.141	111,66
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	447.246	396.560	112,78
12	011000	Stalna sredstva	011	3.160.846	3.480.401	90,82
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	2.713.600	3.083.841	87,99
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (12-13)	013	447.246	396.560	112,78
15	020000	Dugoročni plasmani	014			
16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015			
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (15-16)	016			
18	031000	Vrijednosni papiri	017			
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	018			
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (18-19)	019			
21	09	Dugoročna razgraničenja	020			
22		UKUPNA AKTIVA (2+11) = 41	021	32.467.047	25.953.484	125,10

* 1 0 0 1 7 5 7 9 9 5 4 7 8 6 *

Kontrolni broj: 10017579954786

str. 1 od 2



R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
	1	2	3	4	5	6
23		II PASIVA				
24	300000	A. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25 do 30)	022	32.019.801	25.556.924	125,29
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	28.801.849	22.441.620	128,34
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024			
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025			
28	340000	Obaveze prema zaposlenicima	026	283.918	255.544	111,10
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	027			
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028	2.934.034	2.859.760	102,60
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029			
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030			
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031			
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032			
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39-40)	033	447.246	396.560	112,78
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	447.246	396.560	112,78
37	520000	Ostali izvori sredstava	035			
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036			
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037			
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	038			
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	039	32.467.047	25.953.484	125,10

Sarajevo-Novo Sarajevo, 20.02.2023.

Mjesto i datum

TOROMAN (MIDHAT) VILDANA

Certifikovani računovođa

Šemsudin Dedić

Rukovodilac

CR-4699/5

Broj dozvole

M.P.

033/726-568

Kontakt

Kontrolni broj: 10017579954786

str. 2 od 2



BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federal Ministry of Agriculture, Water
Management and Forestry

Broj: 13-11-943 /23 B.S.
Sarajevo, 16.05.2023. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BiH
Ložionička 3, 71 000 Sarajevo

OTPREMLJENO

datum: 26-05-2023
pošta:

PREDMET: Izjava rukovodstva, dostavlja se -

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom finansijskom revizijom **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** za 2022. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s posebnim propisima Federacije BiH za budžetske korisnike o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, prikazane u finansijskim izvještajima **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**, u svim značajnim aspektima usklađene s nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

Sarajevo, Hamdije Čemerlića br. 2, Tel.: +387 33 726 578, Fax: +387 33 726 669
e-mail: branimir.stipic@fmpvs.gov.ba

- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izvještajima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv **Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** i koje je pokrenuo **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnjenja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na finansijske izvještaje.

S poštovanjem,

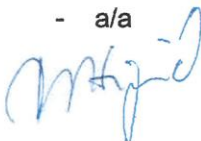
MINISTAR



Kemal Hrnjić

Dostaviti:

- Naslovu
- a/a



Pregled korisnika poticaja po osnovu biljne i animalne proizvodnje, sa iznosima dodijeljenih sredstava iznad 100.000 KM

Red.br.	Naziv korisnika	Odobreni iznos u 2022. godini
BILJNA PROIZVODNJA		
1.	AGROHERC D.O.O. ČAPLJINA	747.796
2.	AGROPROMET GRAHOVO D.O.O. BOSANSKO GRAHOVO	616.488
3.	"POLJOPRIVREDNIK " D.O.O. ODŽAK	610.974
4.	MP-ENERGIJA D.O.O.BOSANSKO GRAHOVO	433.050
5.	HEPOK D.O.O. MOSTAR	360.000
6.	"FARMA SPREČA" D.O.O. KALESIJA	247.624
7.	"DADO KOMERC " D.O.O. MJEŠOVITA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA ODŽAK	194.320
8.	ADRIA HISHTIL D.O.O. ČAŠLJINA	193.741
9.	VINARIJA ČITLUK D.D., ČITLUK	189.904
10.	"PERČINOVIĆ"D.O.O. TOMISLAVGRAD	185.465
11.	HERCEGOVINAVINO D.O.O. MOSTAR	160.182
12.	VITA VI D.O.O. ČAPLJINA	143.949
13.	SAMOSTALNA POLJOPRIVREDNA DJELATNOST "TOPIĆ", OŠTRA LUKA	139.556
14.	SPECIJALIZIRANA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA "AGRODAR" P.O. BIHAĆ	138.071
15.	REVITA PLANT "BUNA" D.O.O. MOSTAR	135.384
16.	"POLJOPRIVREDNIK GLAMOČ"D.O.O. ČLAMOČ	130.000
17.	POLJOPRIVREDNA DJELATNOST "ZRNO" ORAŠJE	128.244
18.	FARMA TOMISLAVGRAD D.O.O. TOMISLAVGRAD	126.028
19.	HERCEGOVINALIJEK D.O.O. MOSTAR	125.615
20.	JAFFA-KOMERC D.O.O. MOSTAR	123.862
21.	"AGRO-VIS" D.O.O. KALESIJA	121.064
22.	DOMINANT ČAPLJINA	105.210
23.	VOĆE OBRADOVIĆ D.O.O. RAVNO	104.651
ANIMALNA PROIZVODNJA		
1.	FARMA TOMISLAVGRAD D.O.O. TOMISLAVGRAD	1.746.620
2.	VITA VI D.O.O. ČAPLJINA	1.551.965
3.	KANTONALNO JAVNO PREDUZEĆE "POLJOPRIVREDNO DOBRO BUTMIR" D.O.O. SARAJEVO-ILIDŽA	974.684
4.	"AGRO MAŠIĆ" D.O.O. GRADAČAC	949.879
5.	MESNA INDUSTRIJA RAKITNO D.O.O. POSUŠJE	792.866
6.	"FARMA SPREČA" D.O.O. KALESIJA	745.815
7.	RIZ KRAJINA D.O.O. BIHAĆ	649.065
8.	SALMON D.O.O. LJUBUŠKI	572.974
9.	"PERČINOVIĆ"D.O.O. TOMISLAVGRAD	479.600
10.	PERNA – F D.O.O. BOSANSKA KRUPA	416.887
11.	BGL COMMERC D.O.O. POSUŠJE	406.533
12.	"ECOFARM" D.O.O. KUPRES	405.900
13.	EURO FISH RIBA D.O.O. LJUBUŠKI	382.598
14.	RED ANGUS D.O.O. KUPRES	368.500
15.	"PAPIĆ COMPANY"D.O.O. TOMISLAVGRAD	361.350
16.	"MUJANOVIĆI" D.O.O. VOGOŠĆA	359.600

Red.br.	Naziv korisnika	Odobreni iznos u 2022. godini
17.	ZVIR D.O.O. KUPRES	357.500
18.	MALUCANOVIĆ D.O.O RAKITNO - POSUŠJE	351.880
19.	"RIBA NERETVA" D.D. KONJIC	344.584
20.	ZADRUGA "IKRA" TRAVNIK	336.495
21.	"Š-RIDŽA D.O.O." OLOVO	316.250
22.	"ZUCA" D.O.O. CAZIN	305.400
23.	DSO FARMA "SELMANOVIĆ" KALESIJA	293.912
24.	BRAČA BAJRIĆ D.O.O. CAZIN	278.606
25.	"TATAROVIĆ" D.O.O. TOMISLAGRAD	264.000
26.	FORUM D.O.O POSUŠJE	247.485
27.	UZGOJ SVINJA DOKIĆ ŠIROKI BRIJEG	238.192
28.	"LAKTAL"D.O.O. TOMISLAVGRAD	229.250
29.	"OVNAK"D.O.O. VITEZ	220.159
30.	PECUNIA O.P.G. KUPRES	210.100
31.	SOR "EKO KLANCI" VL. DRAGO BUNTIĆ POSUŠJE	192.536
32.	DSO FARMA "ČAJTO" KALESIJA	188.715
33.	"SUŠA COMMERCE" D.O.O. VISOKO	183.945
34.	FARMA "HRVIĆI" ŽIVINICE	183.777
35.	OPŠTA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA "DS & FARMER" BUŽIM	180.596
36.	"DIM"D.O.O. TOMISLAVGRAD	180.500
37.	DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU ERMO BUŽIM	178.591
38.	SMRIKE D.O.O. NOVI TRAVNIK	173.539
39.	EKO FARMA RAŠČANI D.O.O TOMISLAVGRAD	173.153
40.	PRANČIOK D.O.O. TOMISLAVGRAD	167.200
41.	"AGRO-VIS" D.O.O. KALESIJA	161.905
42.	SRODNA POLJOPRIVREDNA DJELATNOST-"BRESTOVAC" BOSANSKA KRUPA	158.842
43.	FARMA GLAMOČ D.O.O. GLAMOČ	155.100
44.	TUD "MAKSUMIĆ-KOMERC" D.O.O.KONJIC	152.350
45.	MALAK INVEST D.O.O. KAKANJ	143.418
46.	SRODNA DJELATNOST UZGOJ MUZNIH KRAVA "FARMA DERVIŠEVIĆ" CAZIN	141.317
47.	FARMA - STUDENA D.O.O. TOMISLAVGRAD	140.970
48.	"LUG-MB" D.O.O. DOBOJ ISTOK	136.676
49.	ĐUGUM D.O.O. TOMISLAGRAD	136.504
50.	SP KOP ŠIŠOVIĆ D.O.O. POSUŠJE	134.477
51.	OKIČ D.O.O. TOMISLAGRAD	132.290
52.	KRIVODOL TOMISLAGRAD	125.842
53.	RIBLIJA FARMA FORELLE D.O.O. MOSTAR	124.994
54.	POLJOPRIVREDNI OBRT " OMI - MIX " ODŽAK	124.947
55.	SD "RAMČE" ŽEPČE	123.190
56.	TRANS EXPERT D.O.O. ŽEPČE	122.650
57.	"FARMA ŠARIĆ" TOMISLAGRAD	120.082
58.	SPD FARMER VOGOŠČA	119.602
59.	OBITELJSKO GOSPODARSTVO ROMIĆ KUPRES	118.786
60.	FARMA"OPAČIĆ" GLAMOČ	118.129

Red.br.	Naziv korisnika	Odobreni iznos u 2022. godini
61.	DSO FARMA "JAJIĆ" KALESIJA	117.003
62.	LAKS EKS.IMP. D.O.O. MOSTAR	116.637
63.	ANCORA-COMMERCE D.O.O. NEUM	112.864
64.	UZGOJ I PROMET SVINJA "NEDIĆ" ORAŠJE	112.556
65.	"ZIRĆO KOMERC" D.O.O.ŽEPČE	112.141
66.	KARAKA D.O.O. NEUM	109.349
67.	JUPS D.O.O. POSUŠJE	108.680
68.	"EKO FARMA ĐUGUM" TOMISLAGRAD	104.981
69.	FARMA TUŠNICA TOMISLAGRAD	104.500
70.	OBRT U POLJOPRIVREDI " SANEL " ODŽAK	101.828

Pregled korisnika poticaja po modelu ruralnog razvoja, sa iznosima dodijeljenih sredstava iznad 100.000 KM

Red.br.	Naziv korisnika	Odobreni iznos u 2022. godini
1.	MESNA INDUSTRIJA BRAĆA PIVAC ČITLUK	700.000
2.	VIOLETA D.O.O. GRUDE	700.000
3.	MEGGLE MLJEKARA D.O.O. BIHAĆ	595.799
4.	VELVET TRADE D.O.O. VIGOŠĆA	526.148
5.	UNION-FOODS D.O.O.ČITLUK	504.772
6.	" MLIN MAJIĆ " D.O.O. ODŽAK	469.994
7.	"AS" D.O.O. JELAH-TEŠANJ	433.534
8.	"MADI" D.O.O. TEŠANJ	431.837
9.	ADRIA HISHTIL D.O.O. ČAPLJINA	392.742
10.	BINGO D.O.O. EXPORT-IMPORT TUZLA	375.102
11.	"HEKO" D.O.O. BUGOJNO	362.101
12.	FARMA -EURO D.O.O VITEZ	348.051
13.	YIMOR D.O.O. DOMALJEVAC- ŠAMAC	323.537
14.	INMER D.O.O. GRADAČAC	300.383
15.	STARNET D.O.O. BUGOJNO	249.839
16.	"MBA CENTAR" D.O.O. SARAJEVO	246.140
17.	DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU I TRGOVINU "PERUTNINA PTUJ-BH" D.O.O BREZA	198.990
18.	MARINADA D.O.O. MOSTAR	193.486
19.	"BIOLIFE" D.O.O.SARAJEVO	174.095
20.	MALAK INVEST D.O.O. KAKANJ	164.834
21.	ZLATNI MED D.O.O. SANSKI MOST	144.625
22.	ANDREA & GIOVANNI ČITLUK	132.308
23.	AGROHERC ORGANIC AGRICULTURE D.O.O. MOSTAR	128.547
24.	FARMA TOMISLAVGRAD D.O.O. TOMISLAGRAD	121.422
25.	"MAXI" D.O.O. ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE, EXPORT-IMPORT ORAŠJE	119.722
26.	ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA "AGROOBJEDA" P.O. ORAŠJE	115.015
27.	MAK GASTRO D.O.O. VISOKO	108.969
28.	FINE FOOD D.O.O. SARAJEVO	108.945
29.	SPECIJALIZIRANA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA "AGRODAR" P.O. BIHAĆ	107.817
30.	JAFFA-KOMERC D.O.O. MOSTAR	105.532
31.	"MLIN IVO & BELE" D.O.O. ZA PROIZVODNJU, TRGOVINU I PRIJEVOZ ORAŠJE	104.139